

Tallinna TV fiasko

Tallinna TV-l on pärast pea kolme aastat tegutsemist igapäevaseid vaatajaid kõigest 2% linlastest.

lk 4

Hakkame valima tänava-direktoreid

Arhitekt Villem Tomiste pakub välja, et elanike valitud tänava direktor oleks vahemees elanike ja linnajuhtide vahel, kellest võidaksid kõik. lk 11

Mis saab sportlasest pärast karjääri lõppu?

Sporditoimetuse analüüsib Eesti ja välismaa näidete põhjal, mis saab tipp-sportlastest pärast karjääri lõpetamist.

lk 16

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 162 | NELJAPÄEV, 22. AUGUST 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Rauno Volmar

Jeltsin valvab Patkuli treppi

Iseseisvus. Vastuolusid tekitanud Boriss Jeltsini bareljeef avatakse täna kell 13 ja kätte võtavad sellelt riigikogu spiiker Ene Ergma ja Boriss Jeltsini lesk Naina Jeltsina. Bareljeef asub Patkuli trepi juures Nunne tänava alguses Tallinna vanalinna piiril.

Bareljeef loodi MTÜ Mälestuse Initsiatiivi algatusel. MTÜ koondab 39 Eesti ühiskonnategelast ja ettevõtjat. Bareljeef läks maksma veidi üle 20 000 euro ja selle valmimist rahastas annetustega üle saja inimese.

Jeltsini mälestuseks loodud bareljeef on tänuks tema panuse eest Eesti rahumeelse taasiseseisvumise protsessi aastatel 1990–1991. Bareljeefi loomise ja selle asukoha pärast tekkis ka tuliseid vaidlusi, asukohtadena kaaluti ka Falgi teed ja Toompead.

Bareljeefi autor on noor Eesti skulptor Rene Reinumäe, kes valmistas selle maailmakuulsale New Yorgis elava skulptori Ernst Neizvestnõi (88) loodud Jeltsini büsti alusel. Tuuli Jõesaar

Viljandi linnajuhid ronisid Saksamaa hansapäevadel purjus peaga lavale bändi segama ja kimbutama

„Ajage rohkem möla!” hüüdis Viljandi volikogu esimees Tarmo Loodus ansamblile Paabel enne seda, kui Saksamaal Herfordi hansapäevadel esineva bändi juurde lavale hüppas ning luba küsimata kontrabassi mängima hakkas. Oli näha, et volikogu esimees oli alkoholi tarvitanud.

Lavale astus ka Viljandi abilinnapea Ardo Agasild, kes hakkas muusikutele väeõimuga pirukad suhu toppima. Ansambli sõnul

oli selline käitumine piinlikkust tekitav ning šokeeriv, liiati olid linnajuhid ka alkoholi tarbinud. Poliitikud on bändiliikmete ees vabandanud, ent rõhutanud, et nad ei esindanud siis Viljandi linna.

Viljandi pressiesindaja lisas juhtunud selgitas, et Saksa hansapäevadel käib asja juurde ka mõõdukas õllejoomine. lk 2–3

Egiptuse olukord ohustab Eesti turismiettevõtteid

●● Eelmisel talvehooajal reisis Eestist Egiptusesse ligi 25 000 inimest. Välisministeerium soovib tänava Egiptusesse reisimist vältida, sest julgeolek pole tagatud.

●● Reisidest loobuvate klientide tõttu võib Eesti reisikorraldajatel saamata jääda 10–15 miljonit eurot.

lk 8–9

JUHTKIRI

Suure staari kõrval

Mis on popstaar Robbie Williamsil pistmist Eestiga peale selle, et ta andis üleile siin Tallinna lauluväljakul kontserdi? Wikipedia andmeil pidavat tal olema kõhu piirkonda tätoveeritud ka kaks pääsukest ja rahvuslind võiks ju iseenesest ta mõne jaoks paar grammi rohkem „õigeks Eesti meheks” teha. Kuid sellega, jah, paraku tema eestipärasus piirdub. Ometi loodavad nii Eesti Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus kui ka Tallinna linn kasutada teda Eesti ja Tallinna tutvustamiseks. Tallinna kontserdist tehakse DVD, millele pikitakse Eesti-teemalisi klippe, ja seda Eesti päritolu reklaamiraha eest. EAS tegutseb omamoodi pisikese lootskalana, kes hai kõhu all ujudes endalegi hüva äraolemise kindlustab.

Pole mingit kahtlust, et Robbie Williamsi kontsert on Eestile toonud juba niigi mõningat kasu – tähelepanu lähipiirkonna riikides ja paras ports võõramaiseid kontserdikülastajaid on selle tõestuseks. Kui edukaks osu-

tub katse rahvusvahelise tähe sära enda rahvuslike huvide teenistusse seada, on muidugi võimatu ennustada. Kuid kindlasti on see asümmeetrilisem lähenemine kui lihtsalt osta CNN-is väga kalli raha eest oma maad tutvustavaid reklaame.

Tähelepanust

Staari hotellist väljumine leiab tähelepanu, millele lihtsurelik ei saa iial loota.

Asümmeetrilisem lähenemine on kindlasti ka riskantsem, kuid riskantsus ei tohiks olla välistatud. Kõige riskivabam lähenemine on kommunikatsioonimaailmas üldiselt ka kõige igavam, tähelepanuvaesem ja kallim.

Elame paraku maailmas, kus Lady Gaga või Angelina Jolie hotellist väljumine või puistatud tühine repliik saab tähelepanu, millele lihtsurelik ka märksa erilisemate tegude korral ei saaks iialgi loota. Maailma kuulsaimad inimesed on teleräht Oprah Winfrey ja jalgpallur David Beckhami sugused, nende abiga müüakse nii autosid, pesupulbreid kui ka vajadusel linna ja maid. Ja Williamsi kõik siia teenib Eestit enam-vähem samal viisil, kui siin peetud Eurovision või unelmate maailmas peetav Tallinna olümpia. Ja Williamsi puhul jõuab Eesti kaadrisse kindlasti sootuks lõbusamas kontekstis kui üks uppunud parvlaev või repressioone-okupatsioon täis minevik.

Muidugi on oht, et Williams saab kogu sõu endale ja Eesti ja Tallinna rahastajate rolliks jääb lihtsalt kogu üritust rahastada, mingit sinimustvalget ääristust kogu ettevõtmisel aga ei mäleta varsti enam keegi. Kuid see ongi kohalike tegijate nutikuse küsimus, kuidas kaadrisse pikemaks jääda. ●

REPLIIK

Kohanime sundmuutmine

Maa-ameti andmeil on Eestis 30 000 kohanime, mis võivad vajada eestistamist, üheks väidetavaks põhjuseks on eri infosüsteemide ühtlustamine. Arusaamatuks jääb, kas siis traditsiooniline nimi ei ole registrites juurutav. Justkui otsustaks infosüsteem, et tema peen keeletaju vanu, aegunud keelepõhimõtetest lähtuvaid nimesid enam ei aktsepteeri.

Kui on igati reeglipärane öelda eestipärase Gruusia asemel Georgia, siis miks ei võiks Eestis aastakümneid ja -sadu püsinud võõrapärase keelekujuga kohanimed jääda? Sel-line kohanimed eestistamiseks kord mõjub Pätsi-aege rahvusliku ideoloogiana kõik võõrapärane omaks teha või kõrvaldada. Meeles tuleks aga pidada, et vanad kohanimed on sageli sügava sümbolse tähendusega. ● **Aksel Lõbu**

lk 11: Küsitlus: kas Eestit peaks reklaamima välisstaariga?

lk 11: Villem Tomiste: igale tänavale on vaja oma esindajat

UUDISED

ROHELISTE ERAKONDA VÕIB ÄHVARDADA PANKROT

Riigikogu erakondade rahastamise järelevalve komisjoni (ERJK) aseesimehe Kaarel Tarandi hinnangul on Erakond Eestimaa Rohelised sisuliselt pankrotis, sest erakonnal on 68 000 eurot

võlgu. Erakonna Eestimaa Roelised esimehe Aleksander Laane (pildil) sõnul aga pankrotiohtu ei ole. ja võlad suudetakse kõrge liikmemaksu abil igal juhul tasuda. **ERR Uudised**

Viljandi linnajuhid läksid Saksamaal hansapäevadel purjuspäi lavale

Juunis Saksamaal toimunud hansapäevadel segasid joobes linnajuhid ansambli Paabel kontserti.

Üks haaras luba küsimata muusikult pilli, teine toppis pillimeestele pirukaid suhu.

Poliitikud on bändiliikmete ees vabandanud, ent rõhutavad, et nad ei esindanud siis Viljandi linna.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

„Ajage rohkem möla!” hüdis Viljandi volikogu esimees Tarmo Loodus ansambli Paabel enne seda, kui nende sekka lavale hüppasid ning luba küsimata kontrabassi mängima hakkas. Volikogu esimees oli juba ka alkoholi tarvitanud. Huvitavaid etteasteid muusikutele aga jätkus, sest lavale astus ka abilinnapea Ardo Agasild, kes leidis, et hea mõte oleks kontserdi ajal muusikutele lavale pirukaid tuua. Kuna pille mängides olid käed tööd täis, soovis Agasild muusikuid nähtavasti aidata ja hakkas ise neile pirukaid suhu toppima.

Selliste näidetega ilmestatud kirja saatis Viljandi linna-ametnikele juuli keskel ansambel Paabel. Koos käidi juuni keskpaigas Saksamaal Herfordi linnas toimunud rahvusvahelistel hansapäevadel Viljandit esindamas. Nagu kirjast selgub, tähendas linna esindamine bändi ja linnajuhtide jaoks erinevat asja. Ametnike sigadused ja purjutamised olid bändi liikmete jaoks piinlikkust tekitavad ja šokeerivad, seisab kirjas, kus nenditakse ühtlasi, et äramärkimist väärib ka asjaolu, et kogu Viljandi delegatsioon oli samal ajal läheduses, kuid mitte keegi neist ei teinud piinliku olukorra kiireks lahendamiseks mitte ühtegi sammu. Ometi koosnes delegatsioon koos bändi ja rahvatantsijatega pea 40 inimesest. Kirja idee oli

teavitada neid inimesi, et selline käitumine pole meie jaoks õigustatud, põhjendas ansambli solist Sandra Sillamaa.

Sillamaa rõhutas, et bänd on säärase käitumise eest kõigilt kirjas nimetatutelt – Tarmo Looduselt, Ardo Agasillalt ja ka avalike suhete ja turismiameti juhatajalt Krista Kullilt – isiklikud vabandused saanud. See tuli aga alles juulis pärast eelnimetatud kirja saatmist. Kirjas nimetatud probleemidele pöörati tähelepanu juba ka hansapäevadel.

Linna ei esindatud

Linnapea Loit Kivistik jäi juhtunud kommenteerides napolisõnaliseks ning ütles, et linn vastab Eesti Päevalehe küsimustele ühise kommentaariga. Ta kinnitas, et linna alkoholijoobes ei esindatud ning Paabli kirjas toodud asjaosalistega on linnas kohtunud ja räägitud. Ka asjaosalised Tarmo Loodus ja Ardo Agasild teemat eraldi ei kommenteerinud, nende ja linnapea ühise vastuse andis edasi Viljandi avalike suhete ja turismiameti välissuhete spetsialist Markus Peter Nagel.

Nagel kinnitas linnapea sõnu, et linna esindades ei olnud delegatsiooni liikmed purjus. „Linna esindati hästi

Tarmo Loodus

Ardo Agasild

ja pidulikul vastuvõtul osalesid linnapead, volikogude esimehed ja liikmed kümnetest hansalinnadest kogu Euroopast,” sõnas Nagel. Ta lisas, et kuna hansapäevade puhul on tegemist Saksa õllekultuurile iseloomuliku ja meeleoluka üritusega, käib asja juurde ka mõõdukas õllejoomine. „Vabal ajal väljaspool linna esindamist toimus vahejuhtum, mille eest Viljandi linnajuhid on ansambli Paabel ees korrektselt vabandanud.”

Ühtlasi tasub rõhutada, et ansambli Paabel kirja järgi esinesid nad Viljandi telgi juures, kus neid kuulas umbes paarsada inimest. Just sealsamas, Viljandi linna ametlikult tutvustava telgi juures toimus ka intsident Tarmo Loodusega. Kirjas seisab, et ka abilinnapea

KOPLI LIINID 1,5 MILJONI EUROSE ALGHINNAGA JÄLLE MÜÜGIS

Kokku 82 kinnistut on pandud ühtse müügiobjektina enampakkumisele alghinnaga 1,5 miljonit eurot. Linn ootab liinidele ostjat välismaalt. Arendaja peab ehitama ka avalikult kasutatava

rannapromenaadi ja rannapargi. Tallinn on mitu korda üritanud Kopli liine küll enampakkumistel müüa, küll leida hoonestusõiguse rendilevõtjat, kuid siiani pole leitud ühtki soovijat. **Raepress**

EILE ALGAS VALIMISLIITUDE REGISTREERIMINE

Alanud on erakondade ja valimisliitude registreerimine eelolevatel kohalikel valimistel osalemiseks. Tallinnas esitas oma nimekirja esimesena valimisliit Vaba Tallinna Kodanik, Tar-

tu linnas valmisliit Vabakund. Erakonnad peavad oma nimekirjad esitama 10. septembriks, aga valimisliidud peavad kärmemad olema ja end registreerima 5. septembriks. **VVK**

Täna digilehes

- Mark Zuckerberg tahab terve maailma ühendada internetiga.
- Suurbritannia õigustab David Miranda kinnipidamist.

lõbusad. „Uskuge mind, see ei ole tõsine teema,” kinnitas ta.

Ansambel Paabel on aga teist meelt: „Mis meid tänase ni hämmastab, on see, kuidas isikud, kes on Viljandi linnas kõrgetel ja olulistel kohtadel, lubavad endale sellist käitumist, kus nad ametliku välislahetuse ajal oma linna esindavatel üritustel on silmnähtavalt ebakaines olekus ning peale selle takistavad oma vääritu käitumisega delegatsiooniga kaasa sõitnud ansambli esinemist.”

Peale bändile piinlike hetkede tekitamise nimetasid Paabli liikmed, et korralduslik pool jättis soovida. Suuresti on ettehteid suunatud

Ametlik lähetus küll, aga vabal ajal linna ei esindatud, väidavad linnajuhid.

just sakslastest korraldajatele – näiteks ei jõudnud kontserdipaika ansambli tehnilised nõudmised ja segadust tekitasid kavas tehtud muudatused, mis Paabeli bändiliikmeteni piisavalt selgelt ei jõudnud. Ansambliil on ettehteid ka Viljandile – näiteks ei olnud arvestatud ansambli ja delegatsiooni pagasi mahuga, need mahtusid Saksamaale sõitvasse bussi hädavaevu ära.

Markus Peter Nagel nentis, et korralduses oli puudujääke, mis ei sõltunud Viljandi poole ettevalmistusest, kuid segasid vähemal või suuremal määral Viljandi linna muusikute esinemist.

Viljandi linna delegatsioonis oli kokku 39 inimest, nende seas ansambli Paabel liikmed, tootlustajad ja rahvatantsurühm Vabajalg. Tantsijate juht Vaike Rajaste ütles, et on linnajuhtide tekitatud probleemidest küll kuulnud, ent tema ise nendega Saksamaal kokku ei puutunud, kuna nad ei esinenud koos. ●

Ardo Agasild toppis muusikutele pirukaid suhu kontserdi ajal. Järelikult johtub linna vastusest, et ajal, mil Viljandi muusikud esindasid ametlike hansapäevade ürituste ajal linna, ei teinud seda linnaametnikud ning see õigustab nende piinlikkust tekitavat käitumist. Seda keegi linnaametnikest ei kommenteerinud.

Takistasid esinemist

Viljandi linna vastustest jääbki mulje, justkui oleks selline linnajuhtide purjutamine tavaline ja seda ei peaks taunima. Linnavolikogu aseesimees Karl Õmblus ütles, et on juhtunust kuulnud põgusalt ja ei tea selle kohta piisavalt, et kommenteerida. Ta ütles, et hansapäevadel ja sõpruslinnades suheldaksegi nii ja ollakse

Ansambli Paabel esinemist Viljandi esindustelgi juures jälgis paarsada inimest, kes said tahes-tahtmata osa ka Viljandi purjus linnajuhtide jauramisest.

Foto: Phillipp Külker - Pro Herford GmbH Stadtmarketing

Linnajuhid väidavad, et Saksamaa hansapäevad ongi nii „meeleolukad”.

Väljavõtteid ansambli Paabel kirjast

„Kõige ootamatum olukord, mis pani meid täiesti abitusse olukorda ning valmistas suurt piinlikkust lisaks Viljandi delegatsioonile ka ilmselt kogu publiku jaoks, oli linnavolikogu esimehe Tarmo Looduse käitumine meie kontserdi ajal. [...] Linnavolitsuse delegatsiooni palvel teatasime me korduvalt publikule, et „oleme ansambel Paabel Viljandist” ning kutsusime inimesi saksa ja inglise keeles kahe aasta pärast Viljandis toimuvatele Hansapäevadele. Tundus aga, et hr Looduse jaoks polnud see piisav, kuna ta seisis meie bändi selja taga ja karjus korduvalt „Ajage rohkem möla!”.

Sandra Sillamaa (pildil) selgitas, et me just enne eelmist lugu rääkisime publikule Viljandist ei rahuldanud teda, mistõttu Tarmo Loodus tuli lavale ning hakkas Tanel Kadalipu kontrabassil mängima, selleks eelnevalt luba küsimata ja saamata. Olime täiesti šokeeritud, kuid tegelikult mitte üllatunud, kuna olime juba päeva jooksul aru saanud, et linnavolikogu esi-

mees on ebakaines olekus. Herra Looduse etteaste tipnes sellega, et ta hüppas loo ajal äkitselt bändi sekka ning karjus mikrofoni saksa keeles. Oli raske aru saada, mida ta täpselt ütles, kuid tema lühikõne lõppes üleskutsega kaasa laulda (mängisime parajasti instrumentaallugu).”

*

„Kaks minutit enne kontserti tuli meie juurde teise ansambli esindaja, kes ütles, et nemad peavad seal üles astuma. Olime olukorras, kus oma tehnika ja instrumentide mahavõtmine, uue lava juurde transportimine ning ülesseadmine poleks isegi meie esinemisaja lõpuks õnnestunud.”

Hansapäevad Viljandis

2015. aastal toimuvad Viljandis 35. rahvusvahelised hansapäevad, varem on neid korraldanud Tallinn, Tartu ja Pärnu. Viljandi plaanib selleks puhuks avada minihansa teemapargi, mis peaks olema hansapäevade üks suurimaid tõmbenumbreid. Teemapargi ideekonkursi võitis tänava mais töö nimega „Molekul”, kus pargi lahenduse juhitaakse tähelepanu kohtumispaiakadele ja kergliiklusteede sõlmpunktidele, mis loovad pargist molekulilaadse võrgustiku. See sümboliseerib hansalinnade tugevat ja tihedat kaubandus- ja koostöövõrgustikku.

Pea kolmveerand tallinlastest ei vaata linna telekanalit isegi ühe minuti

Tallinna televisioonil on süvenenud jälgijaid, kes vaatavad kanalit iga päev, kõigest 2% linlastest.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Turu-uuringute AS on valmis saanud ülevaate Tallinna TV (TTV) jälgitavusest pealinnas, see võib visata kanali kritiseerijate ette puremiseks suure kondi. Nimelt on TTV peamine kriitikaobjekt olnud vähe- ne vaadatavus ning see tõsi- asi saab linnakantselei enda tellitud uuringuga veel kord kinnitust.

700 linlase osalusega uurin- gust selgub, et selle aasta mai- kuus on TTV-d vähemalt ühe korra ja vähemalt minuti vaa- danud 29% neist. See tähen- dab, et rohkem kui 70% tallin- lastest pole teleri puldil Tallin- na TV nuppu kuu aja jooksul üldse vajutanud või on kana- list lihtsalt sellel minutiks ki peatumata üle klõpsutatud.

Iga päev jääb TTV-le vähe- malt minutiks pidama 4% Tal- linna eestikeelsetest elanikest. Ühel või kahel päeval nädal- las vaatab minutikese TTV-d 10% ja veel harvem samuti 10% Tallinna elanikest.

Igapäevaseid süvenemaid TTV huvilisi, kes vaata- sid vähemalt poole mõnest kanali saa- test, oli uuringu kohaselt 8% kanalile sattujatest ehk kok- ku kõigest 2% Tallinna elani- kest. Mõne saate vaatavad kas-

või poole peale kolm neljan- dikku kõigist neist, kes kanali üldse valivad.

Tallinna TV juhatuse liige Toomas Lepp hindas uurin- gust selgunud vaatajaarve lootustandvateks, sest olgu- gi et neid võiks rohkem olla, on tendents olnud kasvav ja pole veel peatunud. „TTV ei ole seadnud oma eesmärgiks teha meelelahutuslikku prog- rammi. Aga just kollast – polit- sei ja sensitiivid – ja meelela- hutust teevad Kanal 2 ja TV3,” ütles ta. „Programm mõtle- vale inimesele ei too just suuri masse telerite ette. Aga proo- vime leida endale omast uni- versaalset maatriksit, mis tule- vikus tõmbaks kaasa rohkem vaatajaid.”

Vanemate inimeste kanal

Neist, kes Tallinna TV prog- rammi siiski vaatavad, kuju- neb uuringu järgi üsna selge profiil. Kanali vaatajaskonnas domineerivad vanemad inime- sed. 60–74-aastaste seas vaa- tab TTV-d vähem või rohkem 53%, veel vanemate seas 54%. Nooremates vanusegruppides langeb vaadatavus järsult. 30–44-aastaste hulgas on TTV vaatajaid kõigest viiendik.

Toomas Lepp: programm mõtlevale inimesele ei too suuri masse telerite ette.

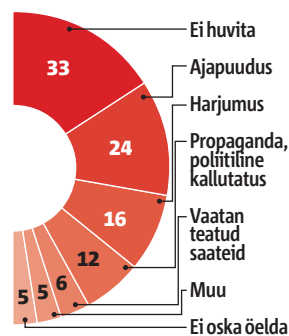
Numbreid kokku võttes järeldavad Turu-uuringute AS-i spetsialistid, et enamasti vaa- tavad tallinlased kanalit kind-

Pealinlased Tallinna TV-st eriti ei huvitu

Pooled tallinlastest, kes TTV peale üldse satuvad, vaa- tavad kanalit pikemalt kui minuti kõigest korra nädalas.

Mis põhjustel ei vaadata Tallinna TV-d?

Neist, kes ei ole ühtki saa- det pikemalt vaadanud või on seda teinud harvem kui kord nädalas.

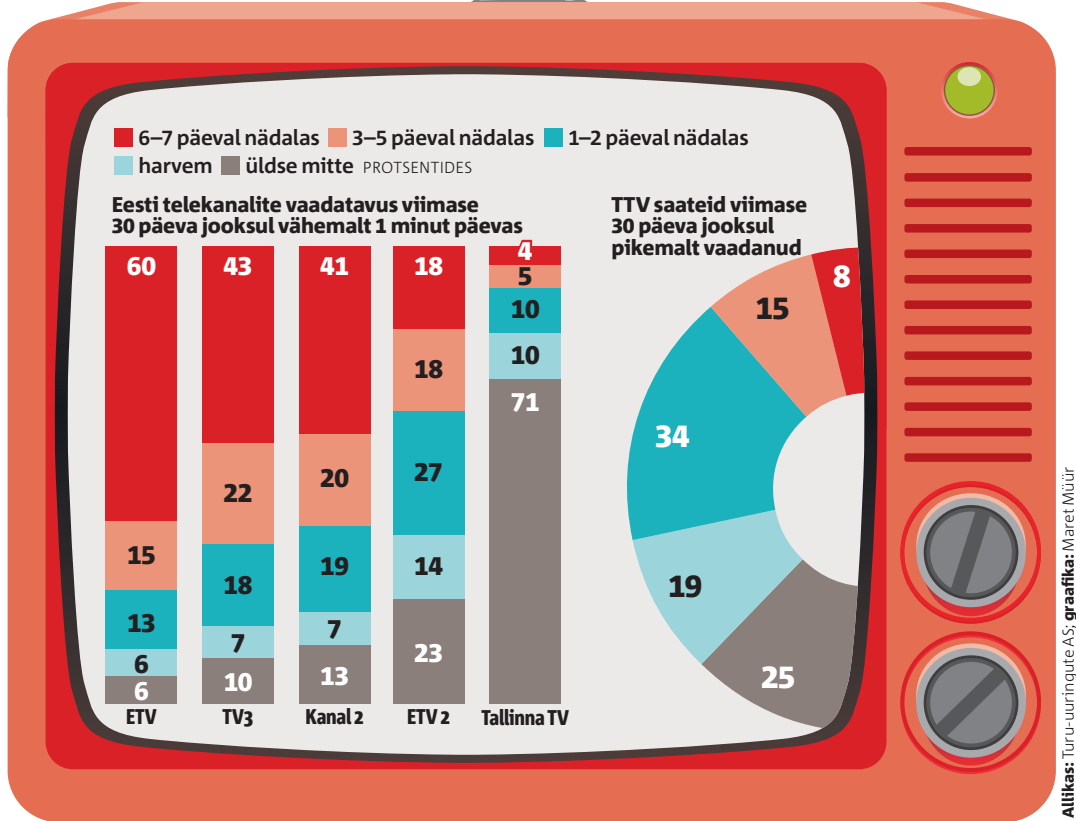

laid saateid. Sellest tulenebki, et kanalit vaadatakse vähe.

Lepa kinnitusele vastab uuringust paistev vaatajaprofiil sellele, kuhu kanal on end sihtinud. „Me oleme oma kana- li suunanud kõigile tallinlastele ja nendele, keda huvitab Tallin- nas toimuv. Tõsi küll, laste ja noortesaateid on seni vähe olnud,” tõdes ta. „TTV on juba praegu tallinlasele oluli- ne kanal, sest „Aktuaalsest kaa- merast” saab vaataja ainult osa infost. Näiteks eile (teisipäeval – U. J.) olid Tallinnas nii Riia

kui ka Vilniuse linnapea, nen- de vastu „Aktuaalne kaamera” huvi ei tundnud.”

Lepa sõnul püütakse tulvi- kus mõelda, kuidas orientee- ruda kõrgharidusega vaataja- tele, mis mõjutaks positiivselt ka TTV mainet. „Tehtud ette- panekutes mainitakse Tallinna sündmuse kajastavaid saateid, integratsiooniteemasid. Män- gufilme-seriaale eriti ei soovita, tahetakse veel vestlus-, harivaid, kerge meelelahutusliku kallaku- ga saateid. Püüame neid ette- panekuid järgida,” lubas ta. ●

Allikas: Turu-uuringute AS, graafika: Maret Mür

Püsivaatajale kulub Tallinna televisioonil aastas 64 eurot

Tasub meenutada, et eelmisel aastal oli üle Eesti leviva pealin- na telekanali eelarve 2,9 miljo- nit eurot ning sel aastal ligi kolm miljonit eurot.

Pealinna statistikaraamatu järgi elab Tallinnas eesti keelt kõnelevaid inimesi selle aasta jaanuari seisuga 212 121. Tal- linna TV-d vaatab – ja mitte ei

klõpsuta sellest mööda – vast- set uuringut arvestades seega kokku 46 667 inimest.

Lihtsa tehaga selgub, et igale vaatajale, kes vähemalt korra nädalas vaatab üle poo- le ühest eetris olevast saatest, kulutab Tallinna televisioon sel aastal 64 eurot ja kolmküm- mend senti.

Reformierakond peab oma annetuste kohta aru andma

Tegu on erakonna enda tehtud annetustega, tei- sed parteid pole sarnaseid tehinguid esile toonud.

Epp-Mare Kukemelk
uudised@epl.ee

Erakondade rahastamise järele- valve komisjon (ERJK) uurib Reformierakonnalt eelmisel aastal tehtud annetuste ja toe- tuste kohta, mis olid kogusum- mas 173 000 eurot, et selgita- da, ega poliitiline tegevus pole edasi kandunud mõnda mitte- tulundusühingusse.

Komisjoni esimehe Ardo Ojasalu sõnul on konkreet- selt tegemist n-ö teistpidi annetusega. „Kui tavapära- selt on komisjoni huviorbiidis erakonnale tehtud anne- tused, siis nüüd tuli välja, et erakond ise on teinud anne- tusi,” rääkis ta. „Soovime aru

saada, mis on selle raamatupi- damiskande tegelik sisu, kel- lele on neid makseid tehtud. Eesmärk on kontrollida, kas poliitiline tegevus pole edasi kandunud mõnda mittetulun- dusühingusse.”

Ka varem on annetatud

Ojasalu sõnul on Reformi- erakond teinud annetusi ka varasematel aastatel ja see summa on aasta-aastalt kas- vanud. Varem on juttu olnud, et era- kond on toetanud vabahariduslikku tegevust. Ta rõhu- tas, et esialgu ei ole komisjonil mingi- sugust kahtlust ja tegemist on järelepärimise ja täpsustusega, et mõista anne- tuse tegelikku sisu.

Ojasalu sõnul ei ole üks- ki teine erakond sellist kirjet aruandesse näidanud. „Kõigil

teistel oli null selle rea peal,” sõnas ta.

Reformierakonna kommu- nikatsioonijuht Silver Pukk ütles, et erakonna 2012. majan- dusaasta aruandes on kajastatud 173 000 eurot toetusi MTÜ-le Liberalismi Akadee- mia, erakonna naisteühendu- sele ja noorteklubiidele. „Sar- naselt oleme oma tegevuskulu- tusi kajastanud ka varasematel aastatel,” märkis Pukk ja lisas,

Esialgu pole komisjonil kahtlusi, tegemist on järele- pärimise ja täpsustusega.

et samasuguseid tegevuskulu- sid on kõigil erakondadel, ise- asi, kas nad neid majandusaas- ta aruannetes eraldi real kajas- tavad või sisalduvad need üldistes tegevuskuludes.

Pukk oli Ojasalu vastu kriiti- line ja ütles, et sotsiaaldemok- raadist komisjoni esimees teeb viimasel ajal üsna tihti teiste- le erakondadele järelepärimi- si, mis Reformierakonna näi- tel jõuab enne uudistesse kui adressaadini. „Samal ajal ei kostu komisjonist ühtegi piuku juba mitmendat kuud tõsi- selt üleval oleva sotside 2011. aasta valimiskampaania rahas- tamissegaduse kohta,” kritisee- ris Pukk. „Huvitav, kui kaua on veel võimalik näilise tege- vusega tegelike probleemide mittelahendamist varjata.”

ERJK tutvus eile erakonda- de 2012. aasta majandusaasta aruannetega, majas käsitlet- ti erakondade netovara seis, laenukohustusi, valmiskam- paaniateks kulunud raha, mak- sevõimet, aga ka seda, kuivõrd erakonnad majandusaasta aru- andes oma kulude sisu avalik- kusega jagavad. ●

ERJK: Tammemägi ja Kutseri plakatid on poliitiline reklaam

Erakondade rahastamise järele- valve komisjon (ERJK) on valdavalt seisukohal, et Tal- linna linnaametnike Karin Tammemägi ja Priit Kutseri fotodega plakatid on poliiti- line reklaam, mis on sellisel moel taunitav.

Komisjon peatus eilsel koos- olekul ka linnavolikogu revis- jonkomisjoni esimehe Madis Kübara (IRL) esitatud aval- dusel. Avalduses palutakse komisjoni seisukohta, kas Põh- ja-Tallinna linnaosavanema Karin Tammemägi ja linnaosa- vanema asetäitja Priit Kutseri fotodega plakatid Stroomi ran- nas ja Vene eragümnaasiumil on erakonna või kohalikel vali- mistel kandideerivate isikute reklaam, mis on rahastatud linnaosavalitsuse vahenditest.

Komisjoni esimees Ardo Ojasalu ütles, et moraalses plaanis olid komisjoni liikmed ühe erandiga sama meelt, et

tegemist on poliitilise reklaa- miga ja kui need isikud kan- dideerivad, siis on tegemist ka valimisreklaamiga. „Kas on tegemist ka rikkumisega, see selgub alles siis, kui valimise järel esitatakse komisjonile valimiskulude aruanded. Kui need reklaamid on seal kajasta- tud, siis selles kategoorias ilm- selt probleemi pole,” rääkis ta.

Reguleerida mõiste

Ühtlasi pöördub komisjon riigikogu põhiseaduskomisjoni poole ettepanekuga regulee- rida seadusandluses poliiti- lise reklaami mõiste ja sisu. Ojasalu sõnul on ettepaneku eesmärk suurendada õigussel- gust, et seadusel ei oleks mää- ratlemata tsoone.

Põhja-Tallinnas üles riputa- tud plakatid, mis Keskerakon- tud väitel pole reklaam, vaid tea- vitus, läksid maksma ligi 500 eurot. ● Epp-Mare Kukemelk

Kuuekümmne vallaga Eestimaa sündi takistavad vanad karid

Tõmbekeskused augustis 2013

Regionaalministri büroo visioon maavanemate ettepanekute alusel.

- Järvamaal on Järva-Jaani teinud ühinemissetpaneku oma naaberomavalitsustele. Kui naabrid ettepaneku vastu võtavad, võib ka Järva-Jaani lisanduda nimekirja.
- Avinurme alevik asub Ida-Viru maakonnas.
- Tartu maavanema hinnangul on vajalik ühe tõmbekeskuse nimetamine Kirde-Tartumaal, kuid maavanem jätab lahtiseks, kas selleks on Kallaste või Alatskivi.

Analüüs

Rein Sikk
vanemtoimetaja

Haldusreformi toimimist kammitsevad oma-valitsuste oskamatus kokku leppida ja riigi segane teavitustöö.

Regionaalminister Siim Kiisler naeratas eile suure suuga. Ta saabus õnnelikuna pressikonverentsile, kus tal oli üle tüki aja näidata midagi väga reaalselt, peaaegu käegakatsutavat tulemust haldusreformi edenemisest. Samal ajal kostab Virust, Võrust ja Järvast proteste kohalike arvamuste arvestamata jätmise pärast.

Projekt „Tõmbekeskuste Eesti” peaks õnnestumise korral nelja aasta pärast alles jätma umbes 60 omavalitsust. Mis on tõmbekeskus, otsustavad omavalitsused ja maakonnad ise, teatas minister Kiisler.

Ühtlasi on võimalik tulemus – u 60 omavalitsust – sama, mis 2002. aastal Reformierakonna õhitud haldusreformil, mida vedas toonane siseminister Tarmo Loodus.

Praegugi on teel karid. Kõigepealt kohapealne soovimatus või oskamatus kokku leppida. Või pole regionaalministri büroo suutnud pikast ponnistamisest hoolimata kõikjal selgeks teha, mis on tõmbekeskus ja kuidas praegune reform käima peaks.

Hea tulemus

Pressikonverentsil on seinal kaart, millele esile toodud 52 praeguseks väidetavasti maakondades kokku lepitud tõmbekeskust, mille ümber peaks hakkama ühinemine käima. Harjumaa, kus toimub selle teemaline põhjalik uuring, sai ajapikendust.

„Kõige tähtsam on see, et see on maakondades kokku lepitud tulemus ja minu hinnangul on see hea tulemus,” ütles Kiisler. Need pressiteate abiga üle Eesti levitud sõnad tekitasid näiteks Lääne-Viruse hääletajate seas küsimusi. „Lääne-Virumaa puhul ei saa kindlasti väita, et see on maakondades kokkulepitud,

kuna kokkulepe peaks tähendama, et omavalitsused ja maavalitsus on ühisel seisukohal,” teatas omavalitsusliidu tegevdirektor Sven Hõbemägi.

Liit nimelt leidis, et praeguses 15 omavalitsusega maakonnas on 14 tõmbekeskust, sealhulgas ka Ulvi küla. Põhjendusi oli neli lehekülge. Maavalitsuse teele läinud ja ministri selja taha kaardile jõudnud ettepanekus on keskusi seitse, neile lisandus Ida-Viru Avinurme kui läänepoolsete virulaste jaoks oluline paik.

„Kahes maakonnas – Järvamaal ja Võrumaal – ei esitanud omavalitsusliit maavanemale üldse oma seisukohta,” anti pressikonverentsil teada.

Taas hämmastus kohadel. Järva omavalitsused saatsid ju maavanemale kaheleheküljelise kirja, protestides neile arusamatu tõmbekeskuste süs-

Umbes kuuskümmend valda on sama, mis 2002. aastal põhja lastud haldusreformil.

Regionaalminister Siim Kiisler

teemi vastu. Maavalitsuse abiga jõudis ministri kaardile aga neli keskust.

Võrumaalt läks maavanemale teele kaheksa dokumenti kümnel lehel, sealhulgas ka Setomaa valdade ühisavaldus ühtse Seto valla moodustamise sooviga. Viimast ministeeriumi kaardil näha pole. Samuti ei väljendu maavalitsuse abiga kaardile jõudnud kõigi valdade seisukohad.

Kokkuvõtlikult näeb reform kaardil kena välja, toeks ka Turu-uuringute AS-i maikui-nuurimus, et 52% Eesti elanikkonnast toetab haldusreformi. Ühtlasi on õhus hulgaliselt küsimusi, ka kurjustamist kõigi arvamuste arvestamata jätmise pärast.

Õnneks on haldusreformi juures karisid siiski praegu vähem kui aastataguses vaikelus. ●

Mis saab edasi ehk võimalik ajakava

September 2013 – toimub haldusreformi raamseaduse esitamine kooskõlastusringile. Seadus kinnitab lõpliku tõmbekeskuste nimekirja, hiljem on selle muutmine keeruline, kuid mitte võimatu. Seadus peaks sätestama sellegi, kuidas käituda väikevaldadega, kes põhimõtteliselt ühineda ei kavatse.

Detsember 2013 – seaduse esitamine valitsusele ja seejärel riigikogule. Veel on tead-

mata, kuidas hakkab käituma järjekindlat haldusreformi torpedeerinud Reformierakond. **Märts 2014** – seaduse võimalik vastuvõtmine riigikogus. **September 2014** – omavalitsused on valinud välja tõmbekeskused, millega ühineda. **November 2014** – regionaalminister on lahendanud eriarvamused juhtudel, kui omavalitsus pole suutnud ühinemisotsust teha või soovitakse ühineda valda poolitades.

Detsember 2014 – valitsus kehtestab määrusega haldusterritoriaalse korralduse muutmise kokkulepitud piires. **Märts 2015** – valitakse uus riigikogu, ametisse astub uus valitsus. Pole välistatud, et muutuv koalitsioon võib saavutatule vee peale tõmmata. **2015–2017** – ühinemiste ettevalmistamine omavalitsustes. **Oktoober 2017** – uute volikogude valimine toimub juba ühinenud omavalitsuste piirides.

Seenelkäijad võivad loata eramaal olles kahjunõude saada

Ometigi pole seaduses täpsustatud, kuidas teha nii, et eramaa oleks piisavalt tähistatud.

Kaisa Alliksaar
kaisa.alliksaar@epl.ee

Sel suvel mitu korda mets-
maasikaid ja mustikaid jahti-
nud Kristiina eramaale sattumise pärast muretsenud ei ole. „Kui kuskil suurt silti ei ole – eramaa, loata viibimine keelatud –, siis olen seni ikka kelleltki küsimata metsa sisse läinud,” ütles ta ja lisas, et ilma keelava sildita võib tema teada eramaal viibida päikesetõusust päikeseloojanguni.

Siiski puutub advokaadifirma Lawin vandeadvokaat Marika Jaanson sageli kokku eramaad puudutavate vaidluste ja kaebustega. „Põhimõtteliselt tohib tähistatud või piira-

tud eramaale tulla hädaolukorras või territooriumil viibimise loa küsimiseks,” rõhutas Jaanson. „Näiteks autoga metsa vahel sõites ei tohi eramaa silti nähes enam edasi sõita, kui luba ei küsita.”

Ta viitas, et Kristiinal on osaliselt õigus: „Kui eramaa on tähistamata, võib seal tööpoolest viibida päikesetõusust päikeseloojanguni – aga seaduses ei ole täpselt märgitud, milline on piisav tähistus.”

Kas sildist piisab?

Tema soovitusel peaks siis, kui seeneline ei ole enam kindel, kas ta on ikka riigimetsa alal, hoolikalt jälgima tähistusi. „Kui tähistust ei leia, võiks eeldada piirangute puudumist, kui tegu ei ole elamu vahetu lähedusega. Probleemide vältimiseks võib ühendust võtta ka kohaliku omavalitsuse või keskkonnainspektsiooni-

Eramaale viitavaid silte võib kohata nii metsades kui ka veekogude ääres. Selle Rohuneeme tee ääres asuva sildi puhul tuleks kindlaks teha, miks seaduses ette nähtud kallasrada ei ole avatuks jäetud.

Foto: Rauno Volmar

Veekogu äär jäägu vabaks

Peale seeneliste peaksid ka maaomanikud seaduses ettenähtud nõuetele rohkem tähelepanu pöörama. Näiteks ligipääs veekogule peab suvitajale igal juhul tagatud olema. Näiteks on ülaloleval pildil otse mere ääres olev eramaa silt, mille puhul võib tekkida kahtlus selle õigsuse kohta.

Seaduses lähtutakse kallasraja põhimõttest: neli meetrit avaliku veekogu piirist peab olema kõigile kõndimiseks vaba. Tea-

tud erandid Jaanson sõnul siiski on. „Veekogu võib olla täielikult eravalduses, kui see on näiteks väike järv, mis jääb täielikult ühe kinnistu piiresse,” ütles ta ja lisas, et sellisel juhul ei pea juhulik supleja tõesti vee äärde pääsema.

Kõigil muudel juhtudel tuleb mereäärne rada vabaks jätta ja kui keegi täheldab selliseid rikkumisi, tuleb sellest keskkonnainspektsioonile teatada.

ga,” soovitas ta. Eramaal puid raiudes, lõket tehes või marju-seeni korjates võib matkajaid oodata kahjunõue, juhul kui nad teevad seda kellegi tähistatud eramaal. Sama olukord ei ole välistatud ka tähistamata eramaa puhul. „Siis on vaieldav, kas tähistus oli piisav või mitte – kui tähistust ei olnud tööpoolest olemas, võib jääda õigus marjulisele, kes eeldas, et liigub endiselt riigimetsas, kui-
gi oli enda teadmata sattunud erametsa,” seletas Jaanson.

Ka RMK metsaalal tuleb Jaanson sõnul ikkagi maaomanike privaatsust austada. „Sel-

lega on probleeme olnud: näiteks meil oli juhtum, kus omanikud, kelle maja jäi täpselt RMK matkaraja äärde, kaebasid, et matkajad kippusid lausa nende maja taha marju ja seeni korjama,” kirjeldas ta. „Maja vahetus läheduses peaks eeldama seda, et tegu on eramaaga ja igati mõistlik on marjakorjamiseks leida sobivam koht.” Tema sõnul tasub ka telkimisega ettevaatlik olla, sest isegi kui eramaa on tähistamata, ei tohi seal öösel olla. „Kõige kindlam on telkima minna selleks ettenähtud alale või küsida omanikult nõusolek.” ●

Taksojuhgid küsisid üleeile kontserdikülastajatelt kojusõidu eest soolast tasu

Lauluväljakult taksoga koju sõitnu räägib, et juhgid ei tahtnud takso-meetrit tööle panna.

Henry Linnard
uudised@epl.ee

Üleeile õhtul lauluväljakul toimunud Robbie Williamsi kontsert pakkus taksojuhtidele soodsa võimaluse endale kasu lõigata – kontserdikülastajate sõnul küsisid taksojuhgid sõidu eest 20 eurot, olenemata sõidu pikkusest.

„Telefoni teel taksot saada oli võimatu. Liinid olid umbes ja taksod kõik hõivatud. Ühis-sõidukiga ei olnud samuti suurt lootust koju jõuda – need olid pilgeni täis,” rääkis kontserdikülastaja Delfile.

Kuna telefonitsi takso leidmine osutus võimatuks, hakkas ta püüdma linnas sõitvaid taksosid. Esimesena peatus Sõbrataks. „Taksosse istudes teatas taksojuht kohe, et sõit läheb maksma ei rohkem ega vähem kui 20 eurot. Isegi Tallinki taksoga ei lähe nii palju,” imestas ta.

Seejärel peatas ta teise auto, mille katusel oli küll takso märk, kuid firmasilti näha polnud. „Ka seekord öeldi sõidu maksumuseks täpselt 20 eurot. Loobusin ka sellest pakkumisest ning asusin otsima mõnd Tallinki või Tulika taksot. Uskusin, et need vaevalt mustalt sõidavad.”

Firma kahju ei saavat

Mõne aja möödudes õnnestus tal peatada Tulika takso sõiduk. „Küsisin, kui palju läheb maksma sõit Männikule, nagu ikka enne sõidu alustamist kombeks. Seekord lubas taksojuht mind kümne euroga koju sõidutada,” rääkis kontserdikülastaja.

Küsimuse peale, kas sõidu eest kaardiga maksta saab, vastas juht, et kaardimakseid ta ei aktsepteeri, ja tegi ettepaneku mõne sularahaautomaadi juurde sõita. Kontserdikülastaja sõnul ei pannud juht taksomeetrit käima ja ta oli tagurpidi pööranud kaardi, millel on kirjas taksojuhi nimi ja takso number.

Tulika takso juhataja Anne Rebane suhtus kirjeldatud juh-

tumisse rahulikult. „Kui taksomeetrit käima ei panda ja kliendile sõidu lõpus kvii-tungit ei esitata, ei ole klient kohustatud taksojuhile ka maksma,” märkis Rebane, kelle sõnul firmal taksojuhtidega tavaliselt probleeme pole.

„Kuna taksojuhtide maksekoormus Tulika takso ees ei sõltu sellest, kui palju nad ise teenivad, puudub neil otsene vajadus kliente mustalt sõidutada,” kinnitas Rebane. Tema sõnul on taksojuhgid füüsilisest isikust ettevõtjad ja klientidelt saadud tulu läheb ilma taksofirma vaheltlõikamiseta taksojuhi taskusse. „Seega ei varasta taksojuhgid kliente mustalt sõidutades taksofirmalt,” ütles Rebane.

Taksofirma eeskirju eirates kliente sõidutavat taksojuhti ootab ees siiski tõsine jutustamine, lisas ta. Edaspidiste rikkumiste korral võib sellest sõltuda lepingu jätkamine. „Korduvaid juhtumeid tavaliselt ette ei tule. Üldiselt saavad taksojuhgid esimese korraga aru, et kliente mustalt sõidutada ei ole mõistlik,” ütles Rebane. ●

Tegusam elu – sellest mõtteviisist juhindume iga päev, kui loome klientidele võimalusi aktiivseks ja mitmekülgselt eluks kogukonnas.

Tegusama elu kodud

Otsime

TEGEVUSJUHENDAJAID

Valkla Kodusse

AS Hoolekandeteenused on 100% riigile kuuluv äriühing, mis tegutseb üle kogu Eesti pea kõigis maakondades, pakkudes hoolekandeteenuseid ligi 2500-le kliendile ning tööd enam kui 1000-le töötajale.

Valkla Kodu asub Harjumaal Kuusalu vallas Valkla külas Eesti põhjarannikul kauni Valkla ranna lähistel.

Täna seni oleme pakkunud Valkla Kodus mitut erinevat erihoolusteenust, alates oktoobrist toimub teenusevahetus ning Vakla kodu hakkab pakuma ööpäevaringset erihoolusteenust kohtumääruse alusel teenusele suunatud isikutele.

Valkla kodu **tegevusjuhendaja** töötab vahetult psüühilise erivajadusega kliendiga, pakkudes hoolust ja arenemisvõimalust eesmärgiga tagada kliendi iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ning turvaline elukeskkond.

Valkla kodu tegevusjuhendaja töö on sobilik nii meestele kui naistele!

Rohkem infot kodulehel www.hoolekandeteenused.ee või telefonil 3271020, 53404704

ROBBIE WILLIAMS TÕI EESTI MAJANDUSSE MILJONEID

Robbie Williamsi kontsert meelitas Eestisse korraldajate sõnul ligi 25 000 turisti. Neist lõviosa ehk ligi 12 000 tuli Soomest ning teist sama palju Lätist ja Leedust, veel tuhatkond erikülast Vene-

maalt. Ärilehe arvutuse kohaselt jätsid kontserti külastanud turistid Eestisse peale kontserdipileti ostmist neli miljonit eurot – hotellidesse, restoranidesse ja taksodesse. **Ärileht.**

SAKSA RAHANDUSMINISTER: KREEKA VAJAB VEEL ABI

Saksa rahandusministri Wolfgang Schäuble sõnul vajab Kreeka veel üht abipaketti, kui euroala kriisiriigi teine laenuprogramm tuleval aastal läbi saab, vahendasid Frankfurter Allge-

meine Zeitung jt väljaanded Schäuble sõnu. Schäuble eitas võimalust, et Kreeka võlakooramat vähendatakse, kuivõrd see ei andnud eelmisel korral positiivseid tulemusi. **Ärileht.**

Terav olukord Egiptuses ohustab Ees

Egiptuse must stsenaarium võib Eesti reisikorraldajatele maksma minna 10–15 miljonit.

Tanel Saarmann
tanel.saarmann@arileht.ee

Talvise reisikalendris on Egiptus olnud juba aastaid eesti- ja soomlaste üks lemmiksuhtkohi. Eelmisel talvehooajal reisis siit Egiptusesse ligi 25 000 inimest. Olukord Egiptuses on aga väga ärev ja paranemise märke ei ole näha.

Eelmise nädala kolmapäeval kehtestas üleminekuvalitsus ja armee üheksa üleriigilise eriolukorra ning öise liikumiskeelu. Välisministeerium soovitas Egiptusesse reisimist vältida, sest välisriikide kodanike julgeolek ei pruugi olla tagatud.

Reisikorraldajad on tõsiselt mures, sest kahe aasta taguse araabia kevadega kaotasid nad veerandi reisijatest ja miljoneid eurosid käivet. Kahe kuu pärast algav talvehooaeg võib tuua mitu korda suurema kahju. Turistid esialgu ohtu ei tunne ning jätkavad pakettide ostmist.

„2012/13 aasta talvehooajal lendas Tallinnast Hurgadasse ja Sharm el Sheiki kuurortidesse umbes 25 000 inimest. 2011. aasta araabia kevade perioodil langes reisijate arv hinnanguliselt 6500 inimese võrra,” ütles Tallinna lennujaama turundusanalüütik Katrin Poell. Tema sõnul on Egiptus eestlaste jaoks siiani populaarne tsarterlendude sihtpunkt. Suvel lende Egiptusesse ei toimu, talvehooaeg kestab oktoobrist aprillini.

Kui arvestame, et odavaim

reisipakett Egiptusesse maksab umbes 450 eurot, siis minimaalselt tekitasid Eesti reisifirmad eelmisel talveperioodil Egiptuse reise müügiga käivet üle 11 miljoni euro. Araa-

Egiptusele on hea alternatiiv Türgi, aga ka näiteks Kanaari saared ja Maroko.

bia kevadega kaotati niisiis vähemalt ligi kolm miljonit eurot. Kui arvestada, et reisikorraldajad peavad rahutustega hädas olevate riikide puhul tõenäoliselt ka oma paketi hindu alla laskma, oli kahju tegelikult veelgi suurem.

Novatours, mis korraldab reise Egiptusesse, ei ole huvi vähenemist täheldanud, hoo-

aja alguseni on aega veel kaks kuud, selle ajaga võib olukord rahuneda. „Egiptuse reiseid hooaeg algab oktoobri teises pooles. Kahe kuuga võib olukord rahuneda. Huvi Egiptuse reise vastu on võrreldav eelmise aasta sama ajaga,” ütles Novatours OÜ tegevjuht ja juhatuse liige Andree Uustal. Novatoursis on praegu Egiptuse reisi broneerinud ligi 900 inimest, tühistanud on selle mõned üksikud.

Turism veab majandust

Uustali sõnul on Egiptuse turismisektor olnud läbi aegade üks väljapaistvamaid. Samuti on see sektor sealse majanduse üks mootoreid. „Lõviosa Egiptusega seotud inimestest ei soovi riigi mandumist ajal, mil riik pole veel kahe aasta tagustest revolutsioonilistest sündmustest taastuda jõudnudki,” ütles Uustal.

Reisibüroo Baltic Toursi tootearenduse juhi Maris Kalda sõnul ei ole massilist Egiptuse reisidest loobumist või nende vahetamist praegu ette tulnud. Küll aga on vähenenud reise ostmine.

„Kuna Egiptuse reiseid hakkavad toimuma alles alates oktoobri lõpust, siis on võima-

lik, et sealne olukord kas stabiliseerub või laheneb. Samas ei soovita me praegu klientidel neid reise osta,” ütles Kalda.

Kalda meelest ei ole mõju reisibüroodele märgatav, kuid korraldajad närvivad kindlasti küüsi. Mõnel reisibürool võib Egiptus olla ainus hooaja pakumine, sel juhul annaks jätkuvad probleemid Egiptuses neile väga kõva löögi. Kalda sõnul oleks Egiptusele hea alternatiiv Türgi, see on enam-vähem samas hinnaklassis, kõigest pisut kallim. Seal aga lõpeb hooaeg juba novembri alguses. „Kogu talvehooajaks Egiptusega samas hinnaklassis reise väga ei olegi,” ütles Kalda.

Estraveli kogumüügist moodustavad Egiptuse pakeetid üsna väikese osa, vähem kui 1%. Pikaajalise mõju hindamiseks on Estravel AS-i turundus- ja kommunikatsioonidirektor Janika Ritsoni sõnul täna veel vara rääkida. Ta usub, et kliendid talve-

reise ära ei jäta, vaid valivad pigem teise sihtkoha. „Klientidele oleme soovitanud Egiptuse reiseid ostmist ning sinna lendamist praegu vältida ja vaadata, kuidas olukord laheneb. Neile, kes soovivad talvepuhkuse kohe ära planeerida, soovitan alternatiivseid sihtkohti,” rääkis Ritson.

Talvehooaja puhkuseks soovitas Ritson soojadest sihtkohtadest näiteks Kanaari saari ja Marokot, kaugematest sihtkohtadest Dubaid, Taid või Indiat. „Küll aga tuleb arvestada sellega, et Egiptus on olnud pakutavatest soodsaima hinnaklassiga,” ütles ta. Kanaari saari, Taid ning Indiat soovitas ka Novatoursi tegevjuht Andree Uustal. ●

Turist on Egiptuses „kõndiva rahakoti” staatuses ja talt püütakse igal võimalusel raha kätte saada. Foto: AP / Scanpix

MADIS HABAKUKK JÄI EBS-IGA TAAS KAHJUMISSE

Madis Habakuke ettevõtte Revor Systems, mis tegeleb Estonian Business Schooli haldamisega, sai eelmisel aastal 839 000 eurot puhaskahjumit võrreldes 2011. aasta 465 000 euro suuruse kah-

jumiga. Käive kasvas 3,9 miljonilt 4,3 miljonile eurole. Sellest andis koolitus-kõrgharidus 2,7 miljonit, üüritulu 887 000 ja täiskasvanute täiendkoolitus 449 000 eurot. **Ärileht.**

H&M-I AVAMISPÄEV PANDI PAIKA

Rõivakett Hennes & Mauritz (H&M) avab oma esimese kaupluse Eestis 14. septembril Rocca al Mare keskuses 2500 ruutmeetril. **Ärileht**

UUED ELEKTRIRONGID TÕSTSID HUVI RONGISÕIDU VASTU

Eelmise aasta tulemustega võrreldes on Elektriraudtee piletitulu kasvanud tervelt viiendiku. „Huvi uute rongide vastu on olnud ootuspäraselt suur ning juulikuu tulemuste aluselsaame

öelda, et eelmise aasta juulikuuga võrreldes oli meie tulu pea 20% suurem ning sõitjaid ligi 18 000 rohkem,” ütles Elektriraudtee müügi- ja turundusjuht Norbert Kaareste. **Ärileht**

ti reisikorraldajaid

Ohupiirkonda minnes ei kehti kindlustus

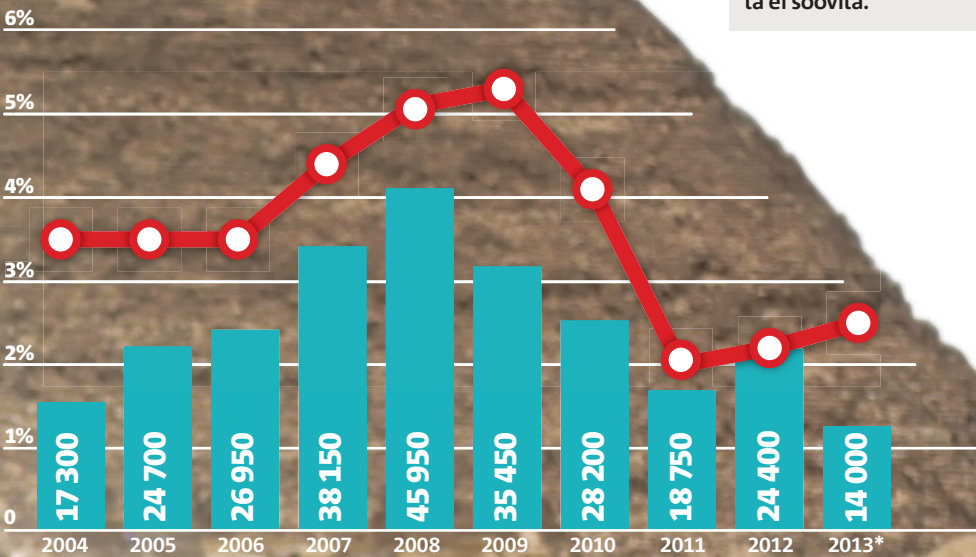
ERGO Kindlustuse riskiinseneri Alice Karula sõnul reisikindlustuse hinnale sündmused Egiptuses mõju ei oma.

„Küll aga juhime klientide tähelepanu sellele, et kui otsustatakse teadlikult reisida ohtlikkusse piirkonda, kus on võimalik ette näha sellise käitumise tagajärgi, siis sellistel juhtudel kindlustuskaitse ei kehti,” ütles Karula.

Seega võib küll reisikindlustuse osta, kuid kuna teadlikult on sõidetud ohtlikku kohta, siis kindlustus ei kehti. ERGO Kindlustus praegu Egiptusesse sõita ei soovita.

Egiptusesse reisijate arv jääb hiilgeaegadele alla

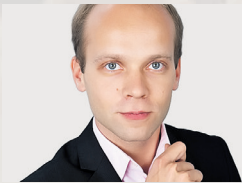
■ Eestist Egiptusesse reisijate arv
● Eestlaste protsent kõikidest reisijatest
*7 kuu andmed

Allikas: Tallinna lennujaam; graafik: Maret Müür

KOMMENTAAR

Egiptuses läheb ainult hullemaks

Raimo Poom

välisuudiste juht

Kui keegi arvab, et Egiptuses lahvatanud vägivald taandub peagi ja elu vajub vanasse rahulikkusse voolusängi tagasi, siis pistab ta lihtsalt pea faktide eest liiva alla.

Egiptuse sõjaväeline valitsus võib küll hallata tugevat jõumasinat, kuid vaevalt piisab sellest 80 miljoni elanikuga riigi kontrollimiseks, kui pool neist on välja vihatatud. Just sellega sai sealne valitsus hakama, kui kukutas juuli alguses demokraatlikult valitud presidendi Mohamed Morsi ning

ajas eelmisel nädalal ülima vägivaldaga laiali teda toetanud Muslimi Vennaskonna meeleavaldused.

Vennaskond pole lihtsalt kontor, mille uks mõne liidri arreteerimisega kinni pannakse, ning siis rahu majja saabub. See on hästi organiseeritud rohujuuretasandil tegutsev võrgustik, mis on suutnud üle elada kõik Egiptuse autokraatlikud valitsused, vaatamata ametlikule tegutsemiskeelule. Ainuke vahe oli selles, et diktaatorid suutsid neid vahelduva eduga kontrollida – kord süstemaatiliselt ahistades, kord väikesi järeleandmisi tehes.

Kuid pärast araabia kevadet ning Egiptuse viimast diktaatori Hosni Mubarakit kõrvaldamist, on nad saanud rahus organiseeruda ja jõudu koguda. Seega polnud mingi üllatus, et vennaskonna liikmed vastasid valitsuste jõusamudele omapoolse vägivaldaga.

Ja kui vägivalda džinn on kord purgist väljas, on seda väga raske sinna tagasi suruda. Muslimi Vennaskond teab, et valitsuse ja sõjaväe tankide vastu ta ei saa. Kuid palju lihtsam on näiteks rünnata ja põletada Egiptuse kopti kirikuid, mida on ka tosinaid kordi tehtud.

Muslimi Vennaskonna nägemuses on sõjaväeline valitsus, mis saab tuge USA-lt, lääne marionett. Egiptuse kristlased, kes küsivad valitsuselt kirikute rüüstamise vastu tuge, on mõistagi omakorda vastaliste kaasaajooksikud.

Egiptuse ministrid ja sõjaväeliidrid kurdavad juba praegu, et neid ei mõisteta läänes. Euroopa ja USA samme Egiptusele antava abiraha külmutamiseks võetakse määrgina, et lääs toetab pigem nende jaoks ohtlikku Muslimi Vennaskonda.

Ajujahi võitjale 50 000 eurot

Alanud on ettevõtluskonkursi Ajujaht uus hooaeg, mille võitja saab auhinnaks 50 000 eurot. „See on võimalus noortele saada tuntud ettevõtjatest mentorite käe all reaalne pilt ettevõtlusest kui karjäärivalikust ning hüppelaud palgatöö tegijatele oma äri alustamiseks,” selgitas konkursi tagamaid EAS-i juhatuse liige Krõõt Kilvet.

Sel hooajal võivad konkursil osaleda ka ettevõtteid, kes on juba saanud näiteks EAS-i starditoetust. Ainsa piiranguna ei tohi idee esitaja olla saanud müügitulu kauem kui kuus kuud enne konkursi lõpptähtaega.

Kilveti sõnul on muudatuse eesmärk innustada Ajujahil osalema ka ettevõtteid, kes on juba idee faasist kaugemale jõudnud.

Kilvet lisas, et neile, kelle idee alles toores, on mõeldud Ajujahi sügisene arenguprogramm. „Arenguprogramm aitab oma idee igakülselt läbi mõelda ja annab nõu, kuidas panna kokku meeskond, millega konkursil läbi lüüa,” selgitas Kilvet. „Loengud parimatelt spetsialistidelt ja kohtumised tipptegijatega on hindamatu kogemus, mille pärast tasub Ajujahile kandideerima tulla kõigil, kel hea idee ja ettevõtlikku vaimu,” ütles ta.

Idee esita 13. oktoobrini

Ajujahile saab ideid esitada 13. oktoobrini. Novembris leiab aset neljanädalane arenguprogramm 40 paremale ideele, pärast mida valib žürii meeskonnad, kes kevadel ETV eetris 50 000 euro nimel võistlema asuvad.

2007. aastal alustanud ettevõtluskonkursile Ajujaht on kokku esitatud ligi 3000 ideed. Nende hulgas on näiteks rahvusvahelist tuntust pälvinud Click & Grow elektrooniline taimekasvatuspott ja uuenduslik kolmerattaline tõukeratas Raybike. 2013. aastal võitis Ajujahi lapsevanematele mõeldud mobiilirakendus Kids OS, finaali jõudsid veel puidust kassiliiv Lu Lu, mobiiliga lukustatav rattahoidla Bikeep, veejoomist meelde tuletav seade Jomi, laste dušiiste PESA ning ostjaid pabertšekkidest vabastav E-kviitung.

EAS-i ellu kutsutud ettevõtluskonkursi Ajujaht partner on SEB. Konkursi meediapartner on Delfi. **• Ärileht**

Baltimaade ainukest metallurgiatehast kosivad venelased

Vene ehitus- ja tööstusgrupp Afina Pallada on huvitatud Läti pankrotiohus metallurgiatööstuse Liepājas Metalurksi ostmisest. Venelased on nõus paigutama Läti ettevõttesse 23–38 miljonit eurot (30–50 miljonit dollarit), kirjutab Läti majandusleht Dienas Bizness.

Vene investorid on siiski seadnud ka rea tingimusi. Näiteks on Afina Pallada nõukogu esimehe ja ühe omaniku Gaik Magakeljani allkirja kandvas kirjas tehtud ettepanek, et saavutada tuleb olukord, kus praegused Liepājas Metalurksi omanikud loobuksid ettevõtte aktsiastest vabatahtlikult. Samuti nõuavad Vene investorid, et Liepājas Metalurksi ei müüdaks kohalikule sadamale.

Mitu tingimust

Läti rahandusminister Andris Vilks kinnitas, et Afina Palladast võib saada potentsiaal-

ne Liepājas Metalurksi investor. Ühtlasi pidas ka tema oluliseks, et ettevõtte praegused omanikud loobuvad oma aktsiastest. Vastasel juhul ei pruugi tehas tootmist taastada.

Varem on Baltimaade ainukest metallurgiatehase ostuga seostatud maailma üht suurimat terasekauplejat Stenmori. Samuti ettevõtte Eesti partnerit BLRT-d, kellel on Läti tehasega kahasse gaasivabrik. Balti laevaremonditehase juht Fjodor Berman on Ärilehele kinnitanud, et ei kavatse Liepāja linna peamise tööandja püsimajäämiseks oma raha panustada.

Börsifirma Liepājas Metalurgs on Liepāja suurim tööandja, kus töötab ligi 2000 inimest. Üks suurimaid Liepājas Metalurksi aktsionäre Kirov Lipman teatas, et ei pea Afina Palladat tõsiselt võetavaks investoriks, kuna ettevõttel on „omad raskused” ja „omad võlad”. **• Harry Tuul**

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

et, Tallinna Linnavalitsuse 14. augusti 2013 korraldusega nr 1101-k otsustati: Müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel Tallinna linnas Lasnamäe linnaosas asuvast Pae tn 56-74 korteriomandist 4/6 mõtteline osa (registriosa nr 3827201; 297/111351 mõtteline osa kinnistust, mille katastrirühmuse tunnus on 78403:312:0300, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 7630 m² ja reaalsana korter nr 74 üldpinnaga 29,7 m², mille tähistus plaanil on 74-1 kuni 74-5) alghinnaga 16 000 eurot.

Ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist. Objekti notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud tasub ostja. Korraldust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

KESKKONNAAMET

Keskkonnaamet teatab:

Keskkonnaministri 13. augusti 2013. a käskkirjaga nr 835 algatati Lääne-Viru maakonnas Kadrina vallas paikneva Viitna maastikukaitseala kaitse-eeskirja muutmine.

Viitna maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalik väljapanek toimub **26. augustist 8. septembrini 2013. a.** Kaitse-eeskirja eelnõu, seletuskirja ja tsoneeringuga saab tutvuda Keskkonnaameti kodulehel aadressil <http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid/kaitse-eeskirjade-avalik-valjapanek/>, Keskkonnaameti Viru regiooni Palmse ja Rakvere kontorid ning Kadrina vallavalitsuses. Teie kirjalikke seisukohti ja ettepanekuid kaitse-eeskirja eelnõule ootame kuni **8. septembrini 2013. a** aadressil **Keskkonnaamet, Kunderi 18, 44307 RAKVERE** või e-posti aadressil **laane-viru@keskkonnaamet.ee**.

Kaitse-eeskirja eelnõu avalik arutelu toimub **19. septembril 2013. a** algusega kell **15 Keskkonnaameti Viru regiooni Rakvere kontoris**.

V VÄLISMAA

SÜÜRIA VÕIMUD KASUTASID KEEMIARELVA

Süürias sai Bashar al-Assad vägede korraldatud keemiarünnakus opositsiooni teatel eile surma rohkem kui 650 inimest, ka palju lapsi ja naisi. Väidetavalt rünnati keemiarelvaga pealinna

Damaskuse eeslinna ülestõusnute kantsi presidendi käsul, inimõigusorganisatsioonide andmetel kasutati ka mürgigaasi. Assadi valitsus mõistagi eitas keemiarelvakasutamist. **Delfi**

MUBARAK SAI VABADUSSE

Egiptuse kohus otsustas eile vabastada vanglast riigi endise presidendi Hosni Mubarak, sest tema trellide taga hoidmine ületas maksimaalse kohtuelse kinnipidamise ajamäära. **EPL**

KREEKA SAI TELEPILDI

Eile oli eetris Kreeka uue avalikõigusliku telekanali EDT esimene uudistesaaade. Rahvusringhääling ERT suleti juunis ja 2700 töötajat koondati. EDT on sõlminud lepingu 500 inimesega. **ERR**

Moskva nõuab Ukrainalt allumist: ei mingit lepet EL-iga

Venemaa ei vaevu Euroopa Liiduga suhtleva Ukraina ähvardamist enam varjamagi.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

„Oleme valmis karmistama tollikontrolle, kui Ukraina astub selle enesetapjaliku sammuga sõlmib Euroopa Liiduga assotsiatsioonileppe,” karkis Venemaa president Vladimir Putini mõjukas majandusnõunik Sergei Glazjev pühapäeval Moskvas. Et kellelgi tema öeldu kohta arusaamatusi ei tekiks, korras Glazjev, et Vene–Ukraina piiril kaupade liikumise aeglustamine on mõeldud „preventiivseks meetmeks” Ukrainas ja EL-i vahelise leppe sõlmimise vastu.

Veel paari nädala eest arenesid sündmused vana rada pidi. Kõigepealt teatas Venemaa Ukraina kommivabriku Roshen toodangu sissevedamise keelust. Moskva kuulsa peasanitaararsti Gennadi Onišenko sõnul olid tekkinud Ukraina euromeelse välisministri ettevõtlushuvidega seotud konfliktidega probleemid. Siis tekkisid Moskvale küsimused Ukraina tuntud ölle Obo-loniga, mille valmistajal tuli tarned Venemaale peatada.

Glazjevi sõnadega aga võttis Moskva nädalavahetusel nendelt aktsioonidelt saladusekatte – nüüd ähvardatakse otse ja silma pilgutamata.

Asja tuum on selgelt Moskva hirm kaotada kontroll Ukraina üle, mida nähakse juhtuvat, kui Kiievi valitsus sõlmib EL-iga aastate jooksul ettevalmistatud vabakaubandus- ja assotsiatsioonilepingu.

Leping aina tõenäolisem

Ähvardus korraldada Ukrainale õppetund sellest, mis saab, kui otsustatakse vastu Moskva tahtmist mehkeldada EL-iga, tehti ka kohe teoks. Juba möödunud nädalal alanud Vene–Ukraina piiri ületamise probleemid said täie hoo: piiril tekkisid nagu nõiaväl pikad järjekorrad, tekkis seisak.

EL-i ja Ukraina vahelist kaubandust ning investeerimist tegemist oluliselt lihtsustava lepingu üle on läbirääkimised käinud alates 2008. aastast. Tegelikult on tähtsate dokumentide tekstidki olnud aasta jagu valmis, kuid lõplik heakskiit nendele on veninud. Seda eelkõige Brüsseli ja Kiievi

Venemaal ei tea kunagi, mida poest saada on. Ukraina magusatootja Rosheni assortii „Kuninglik dessert” on nüüd keelatud. Kõrvalolev Gruusia Borjomi vesi on poes tagasi, ehkki oli samuti mõne aasta eest Venemaal tervist kahjustavaks kuulutatud.

Foto: RIA Novosti/Scanpix

EL-i reaktsioon tuli üsnagi hilja

Kui tülipilved Moskva ja Kiievi vahel juba eelmise nädala lõpuks kogunesid ja nädalavahetusel ka sõjaks läks, puhkas Euroopa Komisjon täie hoo, nagu sealsetel ametnikel augustis tavaks on.

Alles teisipäeval, kui Venemaa oli juba tollikontrolli leevendamise, suutis kaubandusvoliniku Karel De Gucht pressiesindaja Euroopa Liidu nimel natuke pahameelt väljendada.

„Iga Venemaa poolt Ukraina pihta suunatud majanduslik ähvardus, mis on seostatud võimaliku assotsiatsioonilepingu allkirjastamisega, on vastuvõetamatu,” teatas komisjoni esindaja.

Brüsseli esindaja arvas, et vabakaubandusala loomise kõnelused Ukrainaga ei tohiks kuidagi segada „Ukraina plaane arendada konstruktiivseid suhteid Euraasia majandusalaga”, viidates sellega Venemaa kuulumisele maailma kaubandusorganisatsiooni (WTO), mille liikmed peaksid kaubavahetuses üksteist võrdsest kohtlema.

vahel tekkinud poliitiliste hõõrumiste tõttu, mis said alguse pärast Viktor Janukovitši valimist Ukraina presidendiks.

Üks peamine lepingu sõlmimist takistav asjaolu on olnud Janukovitši ajal Ukrainas toimunud „selektiivsed kohtuprotsessid”, mille hulgas on EL-ile erilist pahameelt tekitanud endise peaministri Julia Tšomošenko vangimõistmine.

Kuid Ukraina on vaikselt toimetanud EL-i nõutud täiendavate reformide kallal ja vabakaubandus- ja assotsiatsioonilepingu sõlmimine on muutunud sel sügisel täiesti reaalseks. Näiteks on see üks peamistest avalikest eesmärkidest, mida Leedu soovib oma EL-i nõukogu eesistumise ajal saavutada.

Venemaa pahameelt Ukrainas ja EL-i lähenemise üle võis oodata, kuid selle otsekohesust üllatas paljusid. Nagu teada, on Moskva püüdnud oma projektidega EL-i laiendada mõju ära hoida eriti Ukrainas. Konkreetseks näiteks on nn Euraasia liidu loomise soov, mis pidi algama tolliliidust Valgevene,

Ukraina ekspordib Venemaale 12,9, EL-i aga umbes 15 miljardi euro eest kaupu.

Kasahstani, Venemaa ja soovivat ka Ukraina vahel. Kuid just Ukraina lootuse tõttu hoopis EL-iga vabakaubanduslepe saavutada pole Moskvale õnnestunud Kiievit oma plaani pooldama veenda.

Nähtavasti otsustas Moskva nüüd muude vahendite puudumise tõttu käiku lasta otse väljapressimise. Piiride sulgemisega kaasnesid ka vihjed, kuidas EL-iga lepingu sõlmimisel satub ohtu Ukraina 12,9 miljardit eurot väärt eksport Venemaale. Miks aga Ukraina Brüsseliga lepingu sõlmimist eelistada tahaks, näitab ehk seegi, et EL-i eksporditakse Euroopa Komisjoni andmeil rohkem kui Venemaale ehk ligikaudu 15 miljardi euro eest kaupu.

Seekordne Moskva korraldatud õppetund lõppes õnneks küll kahe päevaga. Juba teisipäeval teatasid Ukraina võimud, et pärast kõrgetasemelisi läbirääkimisi, mida peeti nii presidentide kui ka peaministrite tasemel, kaotas Venemaa täiendavad tollikontrollid. ●

Moskvale on plaan Ukraina salaja üle võtta?

Paraku ei piirdunud Vene–Ukraina suhete kohta käivad uudised vaid kaubandusega. Ukraina ajaleht Dzerkalo tõstis avaldas väidetava Venemaa salaplaani, mis peaks vältima riigi lähenemist EL-ile. Suurt karta tekitanud kavas tuuakse esile neli põhi-

punkti, mida Moskva soovivat kõikide vahenditega Ukrainas saavutada. Esiteks, vältida iga hinna eest EL-i ja Ukraina lepingu sõlmimist novembris. Teiseks, luua Ukrainas „mõjukas võrgustik venemeelset poliitjõududest, kes väldiksid Venemaa vastaseid samme

ja suruksid poliitikutuid ühine Euraasia liiduga”. Peale selle toodi olulisemana esile „eurointegratsiooni pooldava poliitilise ja meedialiidi neutraliseerimise” vajadus ja nimetati Ukraina Euraasia liiduga ühendamise tähtajaks 2015. aasta.

NSA ei tea senini, millised dokumendid Snowden ära viis

Uudisteagentuuri NBC

News allika väitel oli

ligipääs luureagentuuri

serveritele liigagi lihtne.

Matti Aivar Lind
v-uudised@epl.ee

Uudisteagentuuri NBC News allikate väitel ei ole luureagentuuril endiselt õrna aimugi, millise materjali Edward Snowden täpselt võttis. Samuti on endiselt teadmata tekitatud kahju. Kahe kuu eest võttis lekitaja Snowden USA riikliku julgeolekuagentuuri NSA serveritest materjali, millega võis tõestada, kui tohutu on inimeste järel nuhkimine.

Kas juhtum paljastab julgeolekuagentuuri käpardlikkuse, on iseasi, aga hoolimata NSA direktori Keith Alexanderi varasematest väidetest, et kahju on tohutu, ei ole mitme eri allika väitel endiselt teada, mida täpselt serveritest võeti. On võimalik, et seda, mitu dokumenti ja millist informatsiooni oli võimalik koguda, ei saadagi kunagi teada. Või vähemalt mitte enne, kui vilepuhuja meedia vahendusel midagi uut avaldada lubada ei ihka.

Allikate väitel on võimalik lekke ulatuse üle ainult spekuldeerida, julgeolekuagentuuri enda arvates võib tegu olla USA liitlasi (Suurbritannia, Kanada, Austraalia ja Uus-Meremaa) puudutava materjaliga.

20 000 ülisalajast dokumenti

Snowden lasi Hawaii saarel asuvast Booz Allen Hamiltoni konsultatsioonifirmast jalga 20. mail 2013, kui sõitis üheotsapiletiga Hongkongi.

Sealt võttis ta ühendust Guardiani ajakirjaniku Glenn Greenwaldi ja Washingtoni Posti ajakirjaniku Barton Gellmaniga, kellele ta jagas informatsiooni USA luureagentuuri suurtest jälgimisprogrammidest. Greenwaldi väitel on tal 20 000 lekitatud dokumenti, millega on tema sõnul võimalik paljastada USA jaoks äärmiselt kahjulikku informatsiooni.

Snowdeni jaoks oli NBC Newsi allika sõnul asi ülimalt lihtne: kõigil kasutajatel oli julgeolekuagentuuri serveritele liiga kerge ja lai ligipääs, mistõttu oli süsteemiadministraatorist vilepuhujal võimalik n-ö ringi uidata ja ülisalajast informatsiooni koguda. ●

a

ARVAMUS

MINIMISSIDEST

Teda võivad ohustada ülekoormus, väärtushinnangute nihkumine vaimsetl kehalisele, lapsele sobimatu päevakava, vajadus õppida naeratama ka siis, kui puudub tuju, võltssõbrad... Kind-

lasti on ohus lapse õigus eraelu puutumatusse. Valus võib olla ka kord omandatud positsioon järgmisel aastal kaotada.

LASTEKAITSE LIIDU PRESIDENT LOONE OTS (DELFI)

NOORTE KÄITUMISEST

Kui järgmisel aastal arvamusfestival ja hiphopi suurüritus samale ajale satuvad, siis võiks päris tululiku olla, kui Elvast mõned esinejad Paidesse saadetaks ja vastupidi. Iga meeldiv kontakt ja int-

rigeeriv suhtlus vanade ja noorte vahel aitab astuda väikese samumukese, et praegune loll noor ellu jääks ja ise nõmedaks vanainimeseks saaks kasvada.

KAUPO MEIEL (ERR)

VANEMAROLLIST

Meeste suuremat osalust lapse kasvatamisel takistab ühiskonnaseatud tugev pere ülalpidaja ootus, mis tekitab hirmu ning alaväärsuse tunnet naise palgast sõltuda. LAURI LÄÄNEMETS, SDE (ERR)

ETTEPANEK: igal tänaval olgu direktor

Tänavatele direktorid

Villem Tomiste

arhitekt

L ossidel on kastellaanid, korteriühistutel esimehed, tehastel direktorid. Majade valitsemine on töö, mille eest makstakse palka. Majaelanikul on, kelle poole pöörduda, kui toru on katki, ning kusaal on keegi, kes sünnipäeval teadetetahvli peokuulutuse riputab. On kivist või puust, kollaseid ja siniseid maju, igüks on omanäoline. Ometigi on ruum nende vahel, mida nimetatakse tänavaks, üpris ühetaoline. Mõned tänavad on helehallid, teised tumehallid, hallidel postidel ripuvad sarnased laternad. Tänaval pole peremeest.

Tänapäeva tänav pole enam modernistlik koridor tormava privaatses plekk-kapsli jaoks, mida nimetatakse autoks. Kaasaegsele tänavale peavad mahtuma kõik transpordiliigid – autode kõrvale ka trammid, bussid, jalgratturid ja jalakäijad – ning reegli liikumiseks peavad lähtuma ohustatuimast liiklejast, kelleks on jalakäija. Tänav on ühine eluruum iga päeva tegevusteks, et kõndida tööle, koju, poodi, viia koer

jalutama. Kaasaegne linnatänav on avalik ruum, mis on ääristatud hoonete esimestel korrustel paiknevate teenuste ja äridega.

T änav on vanurile pargipink ja lapsele mänguplats, kohtumiskoht ning loovale linnale ülioluline juhuslikkuse generaator. Kui inimesed liiguvad jalgsi või ühissõidukiga, mitte sõiduaautos, avab see võimaluse juhuslikeks kohtumisteks, tutvumisteks, vanade tutvavatega kokkupõrkamiseks. Just sellised juhuslikud kokkusaamised võivad olla need, mis panevad aluse

Tänavade elanikud (pikemate puhul ristmikust ristmikuni) valiksid tänavale direktori.

uuele ühisele ettevõtmisele, ideele, kunstiprojektile või perekonnale.

Esindaja dialoogis linnaga

Linnas on uhkeid peatänavaid ning unustatud tupikuid, riikliku tähtsusega alleesid ja privaatseid kogukonna tuiksooni. Kuid kes peaks otsustama tänavate näo?

Tänavat nullist ei tehta – nagu tihti juhtub majadega. Ometi hakkavad ka majad kord, kui nad juba valmis on, elama oma elu. Nagu tänavad, muutuvad majad ja nende elanikud. Võtame näiteks

või vanalinna hoonestuse, mis alguses koosnes üksteise kõrvale rajatud eramutest. Muutuvad ajad, nagu ka majad. Alati on kusagil majavalitseja, kes otsustab, ning see tegevus pole koondatud linnavalitsusse. Maju valitsevad need, kes neis elavad ja töötavad. Nii peaks olema ka linnatänavatega, nende saatuse üle peaksid otsustama need, kes nende ääres elavad või töötavad.

O n loomulik ja loogiline, et tänava heakorral ja kasutamismuutavuse pärast tunnevad kõige suuremat muret inimesed, kes selle ääres elavad. Aga tänava käekäigu puhul ei piisa asjade korraldamiseks tema elanike tehtud otsusest, sest tegu on ikkagi „linna“ tänavaga.

Sellise dialoogi võimaldamiseks on vajalik esindaja valimine. Tulevikus võiks luua olukorra, kus iga tänava elanikud (pikemate tänavate puhul ristmikust ristmikuni) valiksid üheskoos tänavale direktori. Tema ülesanne oleks kujundada tänavat, arvestades ühistute, kogukonna ja linna huve. Tänavadirektor on huvigrupp, projektikirjutaja ja projekti juht ühes isikus. Tal on üks kindel eesmärk – teha oma tänava jaoks kõik vajalik ja veel natuke.

Tänavadirektor on kõrv tänavaelanikele, hääletoru linna poole ja kaitsepühak majadele. Üks vahemees, kellest võidakse kõik. ●

KÜSITLUS

Kas Robbie Williamsi kontsert oli parim võimalus Eesti tutvustamiseks maailmas?

Margit Keller

Tartu ülikooli sotsiaalse kommunikatsiooni vanemteadur

Sellepärast ei reisita Eestisse

●● Robbie Williamsi kaudu maailma üldsuse „teadvusse jõudmine“ on umbmäärane väljend. 32 miljonit kontakti, nagu EAS väidab, võib-olla tõesti saavutatakse. Kas inimesele jääb meelde, kus või mis on Eesti, kas see tuleb meelde, kui ta oma reisiplane teeb? Seda on pea võimatu mõõta. Ühest lineaarset tulemust siin saavutada ei ole võimalik ja seda olekski naiivne loota. Kui siinne turism järgmisel hooajal kasvab, ei tea me ju, kui suur on selles Robbie Williamsi promokampaania otsene roll.

Teine teema on kontsert ise kui sündmus ja selle ümber toimunu. Seda võib pidada edukaks. Tundub, et kontserdil käinud said elamuse ja üritusega kaasnenud majanduslik kasu,

sh kaudne kasu on kindlasti üsna märkimisväärne. Ligi 60 000 kuulajat on tubli tulemus.

Kuivõrd aga saab siin pikas perspektiivis eristada Eesti kuvandit ja Robbie Williamsi kuvandit, on keeruline küsimus. Kui kujutleda Eesti brändiks ja panna ta võistleva Robbie Williamsiga, siis pole kahtlust, kumb on suurem megastaar. On hästi, kui tema nimega seoses tekib õhkõrn seos Eesti kui külastamist ja rohkem tundma õppimist vääriva kohaga. See tähendab, et Robbie Williamsi jaoks asetub Eesti n-ö maailmakaardile. Loota Eestile pikemaajalist tohutut majanduslikku ja sümboolilist kasu, oleks küll ennatlik. Williamsi andunud kuulajad on siiski ainult osake meie nn sihtturgude elanikkonnast.

Turismi tuleb edendada nii väikeste asjade summuna kui ka üksikute suuremate staarprojektidena. Robbie Williamsi projekt on mastaapne tähelepanuärataja. Aga ei saa unustada kõiksuguseid muid edendusprojekte, mis tahes eluvalas. Kõik see kujundab Eesti mainet laias ilmas. Ega siia tulla või siin äri alustata Robbie Williamsi pärast. Eesti ise peab sisukas olema ja see on pikaajaline töö. ●

Vägev kommertsüritus

Jan Kaus

kirjanik

●● Robbie Williamsi kontsert Tallinnas oli kindlasti vägev sõu, aga see tutvustab eeskätt siiski ei kedagi muud kui Robbie Williamsit. Tema etteaste tõi Eestisse kontserdipublikut, aga on kahtlane, kas see suurendab Eesti turistide arvu ja tutvustab Eestit laiemalt.

Eestit tutvustaks laiemalt

näiteks Ewert & the Two Dragonsi *live* Wembley staadionil. Kui 1985. aastal mängis toonane noorte lemmik Duran Duran Live Aidi kontserdil Philadelphias, siis vaevalt see ajendas suurt hulka inimesi nägema Philadelphias turismimagnetit.

Inglisekeelsete lööklaulude saatets sinimustvalgete lehvitamine tundus pisut naiivne. See oli eelkõige vägev kommertsüritus, fännide pidupäev, rahvusliku teema külgepookimine löi dissonantsi. Olukorda võrtsitas seegi, et samal päeval pidas president kõne riigitüdimusest, meedia keskendus aga ühe egotsentrilise tüübi seljavaludele ja õhulendudele. ●

Inimene, kes tuleb Eestisse

Samuel Sorainen

Soome kommunikatsiooniasutuse Sopranotegevjuht

●● Kui Robbie Williamsi kasutamine Tallinna ja Eesti tutvustamiseks on ühekordne ette-

võtmine, siis sellel pole mõtet, kui sellele tuleb piisavalt pikk jätk, siis kahtlemata on. Kuulsate inimeste reklaamides kasutamine pole midagi väga uut, aga Robbie fännid on päris suur sihtgrupp. Eestiga tal pole ehk suurt ühist, aga ta on näide inimesest, kes tuleb Eestisse, ja eesmärk ongi, et inimesed tuleksid Tallinnasse ja Eestisse. Oluline on tagada, et videos Eesti ja sellega seonduv ka hea välja näeks. ●

Martin Hirvoja

EAS-i juhatuse liige

Maailm kuulab Robbie't

●● EAS viib Eesti Robbie Williamsi abiga rohkem kui 30 miljoni inimeseni üle maailma. Selle investeeringu eest saab Eesti ohtralt eetriaega ja otsekontakte, jõudes sedasi tunduvalt laiemale publikuni, kui sama raha eest ühe riigi tavalist sihtturukampaaniat tehes. Kui Robbie Williamsi sugune iidol ütleb, et Eesti on lahe, mõjub see palju rohkem, kui riigi samasisuline sõnum reklaamplakatil. Olen kindel, et fännid, kes kontserdist või filmist positiivse emotsiooni saavad, jagavad seda omakorda edasi. Suust-suhu reklaam on mõõtnatult laiem.

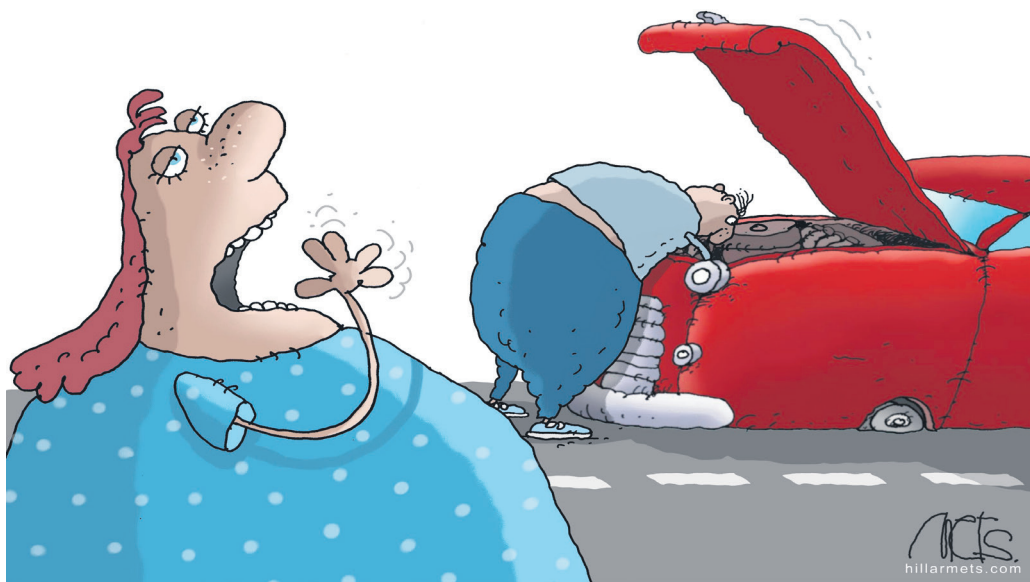
Osa kampaaniast on juba tehtud: Robbie Williamsi kanalites toimunud sotsiaalmeediakampaanias saime üle 130 000 unikaalse külastuse Eestit tutvustavale lehele. Eile näidati Robbie Williamsi sinimustvalgetest kirendavat kontserti koos spetsiaalsete Eestit tutvustavate lõikudega rohkem kui 700 kinos üle maailma, sh riikides, kuhu me muidu oma sõnumiga iial ei jõuaks – nt Brasiilia, Mehhiko, Uus-Mere-maa. Kontsertsalvestisele tuleb juurde Eestit tutvustav materjal, mis jõuab nii rahvusvaheliste telekanalite levisse, digilevisse kui ka DVD-le.

Eestil ei ole raha, et osta miljonite eest loetud sekundeid reklaami kallites rahvusvahelistes meediakanalites, selle asemel tuleb läheneda nutikalt, et saavutada väiksema kuluga suurem mõju, mis võimaldab meie paralleelselt toimuvate tavapärase lahendusega kampaaniat tulemust. ●

●● 20. augustil Tallinna lauluväljaku Robbie Williamsi kontserti toetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) 300 tuhande euroga. Lisandus 90 tuhat eurot Tallinnalt (sellest 30 tuhat ettevõtlusameti eelarvest, 60 tuhat eurot linna reservfondist). Raha kulub Eestile kontserdi DVD-l promoklippide ostmiseks, turunduspinnaks Williamsi Facebooki lehel, Twitteris ja uudiskirjades. EAS ei ole kinni maksnud kontserti ega selle salvestust.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

HAIGUTAMINE ON NAKKAV...

ILMUS TEOS OTTO VON RICHTERIST

Hamburgis andis Dr. Kovaci teaduskirjastus välja Indrek Jürjo (1956–2009) ja Sergei Stadnikovi saksakeelse monograafia Liivimaalt pärit Idamaade uurijast Otto Friedrich von Richterist (1791–1816, pildil). Kommenteeritud ja illustreeritud raamatus tsiteeritakse täies mahus ka orientalisti kirju lähedastele. Richter oli universaalsusele pürgiv teadlane ja polüglott. **EPL**

erist (1791–1816, pildil). Kommenteeritud ja illustreeritud raamatus tsiteeritakse täies mahus ka orientalisti kirju lähedastele. Richter oli universaalsusele pürgiv teadlane ja polüglott. **EPL**

SALINGERI ELULUGU SAAB AVALIKUKS

Septembris ilmub J. D. Salingeri elulooaamat, mida kirjutati kaheksa aastat ning mille tarvis intervjueriti 200 inimest. Raamatuga ühes linastub kirjastusest ka dokfilm. Eraklikult elanud Salingerist kirjutatud raamat lubab muu hulgas sisesevaateid kirjaniku Teise maailmasõja aegsesse ellu. „Kuristik rukkis“ autor Salinger suri kolme aasta eest 91-aastasena. **The Guardian**

raamat lubab muu hulgas sisesevaateid kirjaniku Teise maailmasõja aegsesse ellu. „Kuristik rukkis“ autor Salinger suri kolme aasta eest 91-aastasena. **The Guardian**

Foto: Andres Puiting

Robbie, selline sinu kontsert oli. Lunastasid täiega välja oma söu alguses välja käidud veksli – Let me entertain you.

Robbie, see ei ole fännikirj

Eesti Päevaleht avaldab lauluväljakul toimunud kontserdist inspireeritud arvamuskirja Briti poptähele.

Tere Robbie! Kirjutan sulle esimest korda. Kuidas sul läheb? Kas valutab selg, mille kiuste sa lauluväljakul kaks tundi vapranasid pidasid, on järele andnud? Tahan sind kiita, et suutsid meile sellest hoolimata laval ringi rahmeldades laulda, visata mõned naljad ning näidata ka oma tõelist palet.

Robbie, ma pole kunagi su fänn olnud. Take That oli piinlik soigumine, mida meie koolis kuulasid pooled tüdrukud. Teine pool kuulas Backstreet Boysi ja leidis, et erinevalt Nick Carterist meenusid sa šimpansi. Mina kuulasin Nirvanat, Vennakonda ja Metallicat ning teisi lähedaid bände, mis klassikaaslastele miskipärast kohale ei jõudnud. Aga tore, et Oasise vennad sulle lõpuks mõistuse pähe jootsid ning sa hakkasid pohmelliga tegema lihtsaid ilusaid laule nagu „Angels“.

Mulle meeldis, kuidas sa lavale astudes tutvustasid end kui Robbie-kuradi-Williamsit – selles oli korraga midagi eneseiroonilist ja nihelistlikku. Ning kuidas käisid avapalaga „Let Me Entertain You“

välja veksli, mida järgmised kaks tundi hoolega kõige kiuste lunastasid. Tuleb tunnistada, et sa oled meelelahutaja sõna paremas – kuid mitte parimas! – tähenduses.

Istusin lauluväljaku üleval paremal serval ja nautisin, kuidas laval olid sina bändiga ning pressiteadetes kokkulubatud kellad ja viled vaikusid. Tead, Robbie, see, kui häs-

et kodutöö oli korralikult tehtud. Teadsid täpselt, kus ja millal esineda, lehvitasid sinimustvalgetki ja ei läinud sellega läägeks, nagu juulis seal samas lauluväljakul mänginud USA staadionipopppungibänd Green Day, kes samuti paaritunnise kontserdi vältel röökisid keskmiselt kaks korda minutis „Estonia!“.

Igatahes jätsid sa oma eneseirooniliste vahe tekstidega mõnusa ja lihtsa mulje. Mäletad, kui laulsid akustilise kitarrisaatel „Milleniumi“ ja publik ei hakanudki õiges kohas kaasa laulma? „Oh, see polnudki siin suur hitt?“ kehtitasid õlgu ja lasid edasi.

Taolisi jooksvate pisivigade parandusi oli veel. Kasvõi siis, kui palusid tolle hääldumatu nimega leedulanna lavale ning pidid improviseerima, et riigi ja päeva kontekstis püsida. Hästi keerutasid! Ning kui tervitasid ülekande vaatajaid Birminghamis, põhjendades seda kõigi ees lepingulise kohustusega – kas saab veel selgemalt öelda, et „mina

olen lihtne töömees“? Või see, kuidas tuletasid seejärel oma väikesele sugulasele meelde, et onu Robbie kontserdi vaatamise asemel peaks ta magama. Inimene oled, mitte jumal.

Illegalse assortii mees

Kiitsid Eesti arste ja ravimeid, et nad su selja esinemiseks sirgu ajasid. Tead, *drugs* tähendab eesti keeles nii ravimit kui ka narkootikumi. Eesti on rangete narkopoliitikaga riik, kus kanepisuiitsetamine olevat massihobi. Ja sina kui mitu korda kogu illegaalselt assortitud degusteeritud mees tuled lagedale taolise kahetasandilise väljaütlemisega! Robbie – kuld! Muide, soomlased kiidavad meie arste nii väga, et ostavad nad lihtsalt üle. Leidisid ehk endalegi siit ihutootri?

Igatahes, nagu ma pealkirjas ütlesin, ei kirjuta ma sulle fännikirja. Sest tead, koht, kui sa lubasid mu emakeeles rääkida ning ka tegid seda, oli küll hetkejagu nagu isegi naljakas, kuid kokkuvõttes labane. Langetasid maski, ja Strafforshire'i maakas Stoke-on-Trentist. Kas keegi viskas hotellis su üle halba nalja või oli see kavva sisse kirjutatud? Kas 25. augustil kuuleb staadionitais norrakaid, kuidas sa kohmetult paberilt veerid, et „jeg har en stor pikk“? „Head

taasiseseisvumise aastapäeva“ olnuks kirss, mitte pabul. Mulle meenus, kui Einstürzende Neubauteni ninamees Blixa Bargeld esines Tallinnas ja pani kaks publiku hõigatud sõna kaklema. Siis võitlesid omavahel „viha“ ja „perse“. Aga see oli improvisatsioon, mitte paberilt maha loetud etteplaanitud lause.

Ning need lõputud jutud ilusatest naistest! Kas sellise-

sevõitu seisukohavõttudega paha poiss ja naiste lemmik. Tema nimi on Tanel ning ta on pärit Haljalast. Ma ei kannata teda kõrvaotsaski. Kahju, et sa osa elamusest niivisi täis lasid.

Kirjutasin sulle, et kehtestasid end kellade-viledeta, muusikaga. Ning kui esinemise teisel tunnil öhtupimeduses hiigelnäoga ekraan tööle pandi ning kellad-viled silme ees välkuma hakkasid, oli seda kõike parasjagu. Üldse läksid need kaks tundi märkamatu kiiresti. Eks ole seegi märk heast kontserdist. Eriti minusuguse elukutselise muusikavaatleja jaoks.

Kokkuvõttes oli see hea, et just sina 20. augustil siin

esinesid. Sest kui kaks aastat tagasi korraldati sama päeva puhul suur üritus Eesti artistidega, oli publik valmis korraldaja ära tapma, sest too valis „normaalsete“ asemel „alternatiivsed“ tegijad. Sina kui rahvusvaheline laiatarbetäht oma kontserdi ja selle ülekandega päätsid päeva. Ilmselt.

Siiralt ja sõltumatult, Mart Niineste
21. august 2013

Need kaks tundi möödusid märkamatu kiiresti, see on märk heast kontserdist.

Koht, kui sa mu emakeeles rääkisid, oli labane. Langetasid maski, ja maakas.

na nähaksegi Inglismaalt Ida-Euroopat? Slutonia? Või jäi kohalikel korraldajatel midagi selle Eesti tutvustamise projekti käigus kahe silma vahele? Kas Pärdi, Epiliku, Tüüri ja J.M.K.E. plaate ikka kingiti sulle? Ning proovi sa ennast õigustada, sest kui Rammstein meie sünnipäeval 24. veebruaril 2010 Tallinnas esines, siis nemand nii labased polnud.

Robbie, meil on ka üks kuulus laulja siin. Ka selline laba-

LINNATEATRI UUE HOOAJA ESIETENDUSED

31. augustil avab Linnateater hooaja nelja esietendusega neljas saalis. Avasündmusel pealkirjaga „4 x 10 minutit“ mängitakse teatri dramaturgide lühinäitemänge: Triin Sinissaare „Val-

misolek on kõik“, Diana Leesalu „Forever jung“, Kristiina Jalasto „Müks“ ja Paavo Piigi „Puhas lähedus“. Publik saab järjest näha kõiki etendusi, liikudes ühest saalist teise. **EPL**

LEE JÄRGMINE FILM

Režissöör Spike Lee (pildil) kogus Kickstarteri veebilehel üle 1,25 miljoni dollari toetust, et teha õuduspõnevik inimveresõltlastest. Filmi muud detailid on avalikustamata. **The Guardian.**

MIMPROJECT KUNSTIHOONES

Eile avati Kunstihoones kaasaegse kunsti näitus „100 aastat MIMprojecti – Manfred MIM-i elu ja looming 1920–2020“. Eri kunstilasilad ühendavas projektis osalevad Taavet Jansen, Mai-

ke Lond, Hendrik Kaljujärvi, Raul Keller, Andres Tenusaar, Henri Hütt, Andrus Laansalu, Kristiina Kütt, Andrus Aaslaid ja Kalle Tikas. Näitus on avatud 22. septembrini. **EPL**

Mart Lepa missiooniga kogutud kunstipärlid

Arvustus

Mai Levin
kunstiteadlane

Kollektsionäär Mart Lepa mitmekülgne Eesti kunsti kogu on augusti lõpuni Vaal galeriis näitusel üleval.

Kunstivara kogutakse ajendatuna soovist pilti tuntud kunstist avardada ning omandada teadmisi senitundmatust. Muuseumide kõrval on sel alal väga tegusad olnud erakogud, mis on tegelikult eksisteerinud enne muuseumi ja neile enamikul juhtudel ka aluse pannud. Eestis on olnud suured erakogud baltisakslastel (Liphartide kogu Raadil), esimesel iseseisvusajal oli neid juba ka eestlastel, neid oli Eestis ka sõjajärgsel ajal ning mitte ainult Tallinnas (Alfred Rõude, Johannes Mikkil) või Tartus (Jaan Tassa, Gustav Mark), vaid ka väiksemates kohtades, näiteks Rudolf Tamme kogu Jõgeval.

Seda kõike teadis juba teismelisena Mart Lepp, kes päris kogumiskire oma emalt Selma Lepalt, kelle portree, mille maalits 1974 Jüri Arrak, on eksponeeritud ka nimetatud näitusel. Ka Mart Lepast endast on siin kaks portreed: noorusaegne, üpris iseloomulik Efraim Allsalult (1974) ja veel iseloomulik pastellportree Peeter Ulaselt (1984).

Sobitas tutvusi

Esialgu kogus Lepp peamiselt 1960. aastatel populaarset graafikat, hiljem ka maali. Ta ei peljanud sobitada tutvusi kunstnikega ja teiste kogujatega või teda huvitavate teoste omanikega. Nõukogude ajal oli kunst odav, ent nähes siirast huvi oma loominguga vastu, on kunstnikud enamasti helled, nii et paljud sai noor kollektsionäär muidugi. Kui Lepp räägib, et suurem osa tema 20 000-teoselisest kogust on joonistused ja visandid, siis ärge uskuge tema tagasihoidlikku ilmet – ta on tegelikult uhke, et on osanud joonistusi ja visandeid ning nende väärtust ühe või teise kunstniku või ka terve ajastu kontekstis hinnata.

Nii mõnedki, kes end kunstitundjateks peavad, ei oska. Mäletan, et Eesti kunstimuuseum jättis ükskord ammu tegemata Felix Randeli näituse ning mida muuseum too-

Mart Lepp Valdur Ohaka teosega „Autoportree“, mis on üleval ka sel näitusel.

Foto: Terje Lepp

kord ei uurinud ega omandanud, uuris ja omandas Lepp. Nüüd annab ta oma kogust muuseumidele eksponeerimiseks meeleldi mitmekesist materjali.

Lepa sõnutsi huvitab teda kunstniku areng, mistõttu paljud kunstnikud on tema kogus

Aleksander Vardilt olevat Lepal ligi tuhat tööd kõikvõimalikest loomejarkudest, kõnesoleval näitusel on esindatud nii impressionist Vardi, ekspressiivsem Vardi kui ka abstraktsest laadist varakult innustunud Vardi. Stalinistliku sõjajärgse kümnendi kõrval on Leppa huvitanud modernistlikud 1960-ndad ning tolleaegsest avangardist – Ülo Sooster, Olav Maran, Henn Roode, Valdur Ohakas – saab tema kogu põhjal

samuti hea pildi. Sürrrealismi mõju tugevnemist Eesti kunstis peegeldavad näitusel ka Jüri Palmi joonistused 1970. aastate algusest. Rohkesti nn karmini stiili aegseid ja hilisemaid fantastilisi joonistusi on Lepa kogus Peeter Ulaselt. Muidugi ei jäänud tema tähelepanu orbiidist välja üks meie esimaailjaid Tiit Pääsuke.

Leppa on huvitanud abstraktsiooni areng viimaste aastakümnete Eesti maalits, aga ka

Tiit Jaanson, Agur Kruusingu, Kreg-A-Kristringi põlvkonnakaaslaste Kaido Ole ja Jaan Toomiku hüperasised või hüperekspressiivsed realiteediga suhestumised. Tema kogus ei puudu Ly Lestbergi fotod ja Peeter Lauritsa digitrükid.

Aga kuskil siin hakkab paistma kogumise füüsiline ja vaimne piir: põrandapinda hakkab nappima ning esteetilised tõekspidamised ja kunstimaits on välja kujunenud. Muutuv maailm on küll põnev, ent kes jõuab sellega lõputult kaasa kapata? Kokkuvõttes saab aga öelda: kõik, kes on Lepa tegevust hoolega jälginud, on Eesti kunsti ajaloos natuke targemaks saanud ja kogenud selle askeldamise taga tõelist missioonitunnet. ●

Sõjajärgne Eesti kunst Mart Lepa kunstikogust

Vaal galeriis 8.–31. augustini.

JÄRJELUGU

Saatana märk

Allan Hmelnitski

8. osa

●● 14. septembril alustab ilmutist „Maailma krimiklassika“ sari, mida saab aadressilt raamat.epl.ee tellida juba praegu. Seniks lugege põnevusjuttu „Saatana märk“, mis on sama põnev kui krimikirjanduse tippteosed.

„Jah, panin esikusse. Kuule Aarne, on seda ikka vaja? See ei ole õige asi.“ „Ära küsi lolle küsimusi,“ sosistab teine järsult ja annab märku liikuma hakata, „mina tean, mis on vaja teha.“

Noored libistavad ennast esikusse. Kahupäine poiss seob värisevate kätega kinni kingapaelad ja võtab kanistrike, seekord küll hoopis teisest kohast – peeglilauakese pealt. Nad pudenevad uksest välja ja kiirustavad Lennusadama suunas. Nad peatuvad mahajäetud majade vahel hoovis, ühe eraldiseisva lobudiku ees. Pehkinud ukse kohale on knopkadega kinnitatud nõtme- da šriftiga paberitükk – „Vaim- suse kool“. Majakese ees lõ- sutab tühjade kummidega mosse. Kooruva värviga beeži auto- vrakki kaunistavad lapsikult maalitud maagilised sümbolid. Kohe näha, et sõiduk kuulub õppeasutusele Vaimsuse kool. Otsekui selle silmaganähtava fakti rõhutamiseks ronib vraki alt välja pulstunud must kass, kes loodab ootamatutelt küla- listel maiuspala saada.

Šefim noormees mük- sab jobumat: „Noh, davai. Näed, nõia kass on juba väl- ja ilmunud. Nagu saatan ise!“ Prillidega poiss vaatab oma autoriteetsele kaaslasel- leelades otsa. Temas võitle- vad kahtlused ja hirm teisele vastu hakata. Jässakas nudipea- ga tegelases on midagi hullu ja ähvardavat. Sa võid aru saa- da, et teed elu suurima lol- luse, aga teise olek välistab igas- guse vastuvaidlemise. Tigedat pealuud kujutav tätoveering vasakul käel rõhutab, et mees on veetnud aega riigi toidul.

„Mida sa mõkutat. See on kurjuse pesa. Kui kõik oleks niisugused lambad, siis tehtaks meile ära ühe õhtuga. Kõik see „põse ette keeramine“ ja muu on ilus värk küll, aga elus nii ei saa. Elus tuleb koht kätte näidata, kui keegi normaalsest jutust aru ei saa!“

Allaheitlikum kaaslane kuule- tur ja kallab kanistrist sortsu vedelikku päevinäinud mosse kapotile. Šefim läheb tänava äärde ja vaatab, et plats oleks puhas. „Mis sa sirtsutad, kal- la õhupiludest mootoris- se pane tuli otsa,“ kähistab jõhk- ram vend summutatud käsklu- se. „Mul ei ole tikku,“ vastab teine ja jätab kallamise, lootes kogu missiooni ära jätta. „Kas sinul on?“

„Oh kurat... Issand jumal,“ van- nub teine ärritusega. „Mismoo- di sa siis tikke ei võtnud!“ „Ma ju ei suitseta, ma ei kanna tik- ke kaasas.“ „Sa ei teadnud või, et ma maha jätsin? Miks sa siis ei võtnud? No kurrurr... Nüüd peab siis küsima minema!“ tea- tab šefim tegelane ja suundub iseteadvalt tänavale. Kahupea paneb pooliku kanistrike tre- pi äärde maha ja jookseb järele.

Mööda teed astub üksik hallipäine prillide ja lipsu- ga härrasmees. Järsku pea- tab teda päti moodi tegelane: „Kas teil tikku on?“ „Eeei, tik- ku minul ei ole. Aga tuld on küll,“ ütleb härra kavala nae- ratusega ja vaatab lühinägelik- kult silmi kissitades küsijat. „A saate korraks meile tuld anda, me toome kohe tagasi.“

„Eeei, vaadake, oma naist, piipu ja tulemasinat ma kellel- gi laenuks ei anna. Vaadake, see zažigalka on mulle mäles- tuseks kingitud. 1981. aastal Novosibirskis oli mäetööstu-

Vraki alt ronib välja pulstunud must kass. „Nagu saatan ise,“ ütleb üks poistest.

se konverents, ja siis ma olin sinna kutsutud ja esinesin ühe ettekandega, mis rääkis siluri kivimite tekkimisest Eestis. Teate, neile see ettekanne nii- väga meeldis...“

Noored on eaka professori loengust silmanähtavalt pii- natud, kuid ei suuda tabada jutus pausi, mida katkestada. „... ja siis kui me pärast nen- dega jaamas hüvasti jätsime, astus minu juurde Novosibirski instituudi direktress, väga võluv naisterahvas muide, ja andis mulle – suure kallistu- se saatel – vot selle tulemasi- na, kuhu, näete, on graveeri- tud „Sügavaima imetlusega igavesti teie...“

„A äkki te tulete meiega korraks kaasa.“ „Aga suurima heameelega härrased! Minul aega on. Ma olen ju pensoo- nil. Ma elan siin Tallinnas juba 1972. aastast saadik. Ja teate, ma ütlen teile – Tallinn on fantastiline linn! Mõnes mõt- tes võiks isegi öelda, et veel- gi fantastilisem kui Odessa. Kuigi näiteks Deribassovska- ja uulitsa Odessas on lihtsalt ainulaadne...“ ●

Järgneb...

Raske haigus austab allaandmatut

Mõnda haiguslugu kuuldes jääb vaid imestada, kuidas suudetakse veel omal jõul edasi elada.

Signe Kalberg
signe.kalberg@epl.ee

Viis aastat tagasi avastatud eesnäärmevähk muutis tollal 58-aastase Nikolai Poljakovi elu täielikult. Ta ei pöördunud arsti juurde eesnäärme probleemidega, sest mingit valu ta ei kurtanud – arsti poole sundis pöörduma valu südames. Et eesnäärmevähk oli selleks ajaks juba väga kaugele arenenud, mõjus diagnoos Nikolai ja ta abikaasale Nadeždale šokina.

Seda, mis ootab neid aga ees, ei osanud kumbki arvata. „Nüüd võib juba öelda, et meil on elu nagu paradiisis võrreldes sellega, mis oli,” tunnistab naine, kes on mehe kõrval olnud kõik need raske päevad ja ööd, tema eest hoolitsenud ja arsti juurde viinud. Nadežda tunnistab, et talle on soovitatud abikaasa viia hooldekodusse, kuid see tähendaks tema sõnul Nikolai kõigest paari kuud elupäevi. Sest kodus ja asjatundliku hoolitsusega on Nikolail lootust koos perega vastu võtta veel mitu kevadet.

Kui ligi viis aastat tagasi novembris Nikolai oma diagnoosist kuulis, ootas teda kohe ees operatsioon. Ühtekokku on talle tehtud neid neli, viimane juulis.

Kaugelearenenud eesnäärmevähk oli aga esimese operatsiooni ajaks end kehasse laiali ajanud ja siirded jõudsid isegi ajju. Nadežda meenutab, et Nikolai kurtis nii tugevaid peavalusid, mis ei lasknud tal elada ja muutsid isegi tema iseloomu. Valuravikabinetti naine mehe viiski, sest olukord läks üha hullemaks ega võimaldanud ka Nadeždal puhata. Mis tähendas, et selle all kannatas ka nende igapäevane elu.

Aina rasked katsumused

Tavalised valuvaigistid aga valusid ei leevendanud. „Oleme tohutult tänulikud doktor Pille Sillastele, kes on meid nii palju aidanud ja leidnud ka õige ravi,” kiidavad Nikolai ja Nadežda oma arsti. Uuringud näitasid, et peavalude põhjuseks on ajumetastaasid. Valudest vabanes Nikolai tänu kiiritusele ja õigetele ravimitele. Nadežda meenutab, et pärast kiiritust oli Nikolail aga raskusi rääkimise ja mineviku meenutamisega. „Võin öelda, et Nikolai alustas rääkimise õppimisega nagu väike laps.”

„Harjutasime iga päev, sest õnneks olid peavalud kadunud ja aegapidi hakkas ka mälu tagasi tulema. Praegu räägib ta aga raskusteta ja koos lahendame ka ristsõnu, mis on mälule väga kasulik treening. Ning te ei kujuta ette, kui suur on minu rõõm,

Õiged ravimid ja hoolitsus lubavad haigele vajalikku hingetõmbeaega.

Foto: Shutterstock

et vahel teab Nikolai vastuseid, mis minul meelest läinud,” räägib Nadežda.

Üks sagedamaid eesnäärmevähki tüsistusi on metastaasid, mis tekivad põhiliselt luudesse. Kolm aastat tagasi ei suutnud Nikolai enam puusavalu tõttu kõndida, rääkimata tugitoolist tõusmisest. Naine meenutab, et kodus tuli pörandavaibad kokku rullida, sest Nikolai võis nende otsa komistada ja kukkuda. Valu ei lasknud istuda ega astuda. Jällegi otsis Nadežda abi arstidelt ja ees ootas järjekordne operatsioon. Ratastooli aga selles peres enam vaja ei läinud.

Mulluse augustikuu meenutamine toob Nadeždale

Nüüd võib juba öelda, et meie on elu nagu paradiisis võrreldes sellega, mis oli.

pisarad silma ja ka Nikolai muutub väga vaikseks. Nimelt läks Nikolai enesetunne nii halvaks, tekkisid valud rinnus ja esinesid hingamisraskused. Nii kutsuski naine koju kiirabi. „Nikolai läks veel omal jalal trepist alla kiirabiautosse. Vaatasin, et millegipärast nad ei sõida minema, vaid veidi aja pärast tuli reanimobiil. Ega ma siis ei teadnud, et tal suur tromb kopsuarterid ummistas ja see põhjustas südameisikumi. Teda tuli elustada. Oleks ma

kiirabi kutsumisega mõned minutid hiljemaks jäänud, poleks Nikolaid enam,” ütleb Nadežda.

Veel üks operatsioon ootas aga Nikolaid ees tänavu juulis, mis aitab tal raskele haigusele vastu panna.

Mis on läbilöögivalu?

Nüüdseks on Nikolai luud täis metastaase, mille tagajärjel on üks selgroolüli kokku vajunud. See tähendab aga, et kui ta ei võta korralikult oma ravimeid, võib teda tabada kummardumisel või ettevaatamatu liigutuse tõttu enneolematult tugev valuhoog, mida nimetatakse läbilöögivaluks. Nikolai kinnitab, et tema on sellest pääsenud, sest võtab arsti väljakirjutatud ravimeid. Ta tunnistab, et selline ootamatu valu võib olla ehmatav ja mõelda võib mida tahes. Ent juba teades ette, et selline

valu võib ilmneda, on võimalik seda korrapäraselt rohtude võtmisega ära hoida.

Tõestuseks tõuseb Nikolai tugitoolist üles sellise hooga, nagu oleks tegu noore mehega. Et ikka tõesti ta suudab omal jalal kõndida ilma valuta ja tasakaalu kaotamata, kõnnib Nikolai veidi toas ringi, istub tugitooli ja tõuseb reipalt taas. Abikaasa näol on rahulolu, sest õiged ravimid hoiavad valu ohjes ja lubavad rasked ajad koos üle elanud abikaasadele hingetõmbeaega. ●

KOMMENTAAR

Pille Sillaste

Nikolai arst

Läbilöögivalu on tugev valuhoog, mis tekib vaatamata regulaarselt võetud ja hästi valu leevendavatele pikatoimelistele valuvaigistitele.

Läbilöögivalu on ägeda algusega, lühikese kestusega (keskmiselt 30 min kuni tund, kuid võib vahel kesta ka tunde) ja erineva iseloomuga väga piinav valu. See põhjustab haigele suuri hirme ja paanikat ning neid episoodide võib päevas olla üks kuni neli. Toon ühe näite. Vähihaige patsient on valuvaba, sest ta võtab iga 12 tunni tagant morfiinitableti ja seega võib öelda, et haigele on leitud toimiv valuraviskeem. Korraga tabab seda haiget hirmus valusööst ehk läbilöögivalu. See haige läheb kohe ähmi ja mõtleb – vähk on edasi arenenud või pole ravi enam tõhus. Tegelikult põhjustas selle äkilise valusööstu füüsiline koormus või tekkis see mõnel muul põhjusel, millel ei pruugi olla nähtavat vallandajat.

Siis peab ta kohe võtma ravimit, mis selle valu kiiresti ära võtab. Me kutsume sellist kiiresti toimivat ravimit ka kiirabirohuks.

Looduskosmeetika

JANA KOEL

104 lk, kk

Raamatust „Looduskosmeetika” saad põhiteadmised, kuidas enda tarbeks kosmeetikume luua. Siit leiad retsepte meestele, naistele ja lastele. On šampoone ja kreeme, maske ja koorijaid. Kõiki neid saab kodus ise valmistada.

Endaloodud kehahooldusvahendid on palju suurema väega, sisaldavad lisaks kõikidele peadele koostisosadele erilise annuse armastust ja hellust, mida tänapäeval on meil kõigil hädasti vaja.

Raamatud on saavalad raamatupoodides üle Eesti. Või tellides www.healugu.ee ning telefonil 680 4443

Maalehe Raamat

S SPORT

HOLLANDI KOONDIS

Hollandi jalgpalliliidu teatel pole EM-valikkohtumiste koondises, kes mängib 6. septembril Eestiga ja neli päeva hiljem Andorraga, nimekirjas Wesley Sneijderit (pildil) ega Klaas Jan Huntelaari. **Delfi**

ENE DOPINGUKAHTLUS

Moskva MM-il Vene koondisesse kuulunud, kuid vigastuse tõttu eemale jäänud tippkuulitõuka Anna Avdejeva sai dopingukahtlustuse tõttu võistluskeelu. A-proov osutus positiivseks. **ERR**

RAPLA UUS PALLUR

Algaval hooajal tõmbab TYCO Rapla meeskonna dressi selga ka 19-aastane sloveen Ziga Fifolt. 211 sentimeetri pikkune mängija jõudis kodumaalt tagasi Raplasse eile õhtul. **Delfi**

MEISTRILIIGA PARIMAD

Eesti jalgpalli meistriliiga juuliku parimaks treeneriks valiti JK Sillamäe Kalevi peatreener Sergei Ratnikov. Parima mängija auhinna sai Lauri Varendi Paide Linnameeskonnast. **Delfi**

Müürsepp mängust Eestiga: favoriiti pole, tulemus on ettearvamatu

Telegramm

Jüri Butšakov
Magiljov, Valgevene

Eesti korvpallikoondis jätkab 2015. aasta Euroopa meistrivõistluste kvalifikatsiooniturniiri täna õhtul Magiljovis.

Eile õhtupoolikul Riia lennult Minski pinnal maha astudes tervitas koondislasi terav, meie mõistes varasuvine kuumus, kus päikese käes näitas kraadiklaas tublisti üle 30 pügala. Pärast pistelist viisakontrolli astuti bussi, ees ootas kaheksa ja kilomeetri pikkune sõit Valgevene suuruselt kolmandasse linna, Magiljovi. Põhjus, miks Valgevene koondis nii tähtsa mängu pealinnast nii kaugel peab, on aga mõneti kurb. Nimelt ei uskunud kohalikest keegi, ka mitte nende oma ala liit, et meeskond endiselt veel turniiril kaasa lööb.

„Mehed mängivad n-ö paari kotleti eest. Mäng toimub siin, sest keegi ei uskunud, et me edasi pääseme ja tänaseks oli Minski spordipalees kontsert planeeritud. Aga see ongi meid tulevaks teinud,” avaldab Valgevene meeskonna abitreener Martin Müürsepp, kes vanu sõpru mängusaali parklas naerulsui tervitab. Vanameister nendib, et meeskond on Eestiga sarnases olukorras. Kodusaal küll, aga siin mängitakse esimest korda.

Fännid on kriitilised

Eesti ja Valgevene on korra omavahel sel suvel juba kohutunud, kui Nelja Rahvuse karikaturniiril vastased lisaajal Tallinnas võidu said.

„See mäng on unustatud. Eestil polnud Kristjanit [Kristjan Kangur] ja Siimu [Siim-Sander Vene], nad olid nädalajagu koos mänginud. Ka meie polnud oma mängu leidnud,” räägib Müürsepp, kuid tunnustab, et nüüdseks on asjad kõvasti paranenud. „Viimased kaks kohtumist oleme väga hästi mänginud. Usun, et mehed on homseks valmis. Aga mingit rahuolutunnet küll olla ei saa. Eesti on väga raske vastane. Hindan meeskonda väga.” Müürsepp ei varja, et võit Ees-

Martin Müürsepp (paremal) tervitas naerulsui Valgevenesse jõudnud Eesti koondist esotsas peatreener Andres Söbraga. Meeskonnad kohtuvad täna kell 19.

Foto: Jüri Butšakov

ti üle sõltub võib-olla rohkemgi maarjamaapoistest, kui tema hooaalustest. „Kõigile on ju teada, et Eesti mäng sõltub paljuski kaugvisetest. Ka pikad panevad kaugelt rohkem peale kui korvi alt. Kui nad seal tabavad, on neid raske peatada. Peame olema selleks valmis.” Ta lisab: „Teame, et Gregor Arbet

arvamat, sest kindlat favoriiti mängus pole. Ma usun, et ühepoolset ärakukkumist ei tule kummaltki poolelt.”

Eesti korvpalliajaloo üks suurimaid nimesid on viimasel ajal fännide tugeva kriitika alla sattunud. Kommentaarides on mindud nii kaugele, et meest, keda kord palavalt armastati, on ka reeturiks peetud. Müürsepp teab seda ka ise. Hoolimata kõigest loodab ta pühapäevases kordusmängus näha Saku suurhallis täismaja. „Ma olen pro-

Mäng toimub Magiljovis, sest keegi ei uskunud, et koondis edasi pääseb.

ja Rain Veideman on hetkel kõige paremat mängu näitavad mehed. Meie poolelt peavad kogenenumad Artjom Parahouski ja Pavel Uljanko oma ära tegema. Resultaat on ette-

fessionaal ja teen nii ka oma tööd. Kui ma siin olen, siis loomulikult jagan kõiki oma teadmisi. Aga mulle meeldiks väga, kui intriig – Müürsepp vs Eesti – tooks suurhalli täis.”

Siim-Sander Vene taas mänguvalmis

Kolm nädalat seljavigastuse käes vaevelnud Siim-Sander Vene on tervenemas ning astub väga suure tõenäosusega täna õhtul Valgevene vastu platsile. „Tervis hakkab tasapisi tulema. Kui lennuga nüüd hullemaks ei lähe, siis olen homme [täna] mänguvalmis,” kinnitas Kaunase Žalgirise mängumees kolmapäeval

Riia lennujaamas. Magiljovis tegi Vene täismahus trenni teiste meestega kaasa. „Suuremad nügimised teevad ikka natuke valulikuks, aga tavaline jooksmine ja hüppamine on okei,” rääkis Vene ja lisas, et õhtul on oodata füüsilist mängu. „Neil on suured ja tugevad ääred. Läheb kõvaks püksimiseks.”

Kristjan Kangur lahus Sienast

Lõppenud klubihooajal Siena Montepaschiga nii Itaalia meistriks kui ka karikavõitjaks tulnud ja Euroliigas 16 parema sekka pääsenud Kristjan Kangur otsustas omal soovil meeskonnast lahkuda.

„Kaalusin seda sammu pikalt ja põhjalikult. Mul oli Sienas garanteeritud leping, kuid finantsiliselt on hetkel rasked ajad ja klubi soovis pal- ka vähendada,” rääkis Kangur. „Sienast lahkumiselega võtsin riski, aga kes ei riski, ei joo ka šampanjat. Mingi tüli mul klubiga pole, läksime lahku teineteise seisukohti austades.”

Kanguri sõnul tal ühtegi konkreetset pakkumist laual ei ole.

Aktiivselt tegeleb uue mängupaiga otsimisega ka palluri agent Reed Nopponen. „Kristjani vastu tunti juba suve algul mitmel korral elavat huvi, aga ta oli Siena lepinguga seotud. Oma kogemustele tuginedes julgen loota, et huvi tärkab taas, kui klubid saavad info, et ta on vabaagent,” ütles Nopponen. „Eesmärk on jätkata tipp-tasemel.” Ivar Jurtšenko

Dnipro mängijad tegid eile Tallinnas sooendust.

Foto: Martin Dremļjuga

Kalju tahab Dnipro tehnikavirtuoose väljakul ohjeldada

Nõmme Kalju püüab

Euroopa liiga play-off

ringis anda Dnipropetrovski Dniprole lahingu.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epl.ee

Iseenesest on pääs jalgpalli Euroopa liiga alagrupitur- niirile valitseva Eesti meistri Nõmme Kalju jaoks üllilähe- dal: alistada tuleb veel vaid üks meeskond. Ühtlasi on viima- ne takistus kivikõva – tee peal ees seisab Ukraina liiga kol- mas meeskond Dnipropetrovski Dnipro.

„Favoriit on Dnipro, siin pole kahtlustki. Meile on igas mängus olu- line näidata kvali- teetset ja head jalgpalli,” vaatas Nõmme Kalju peatreener Igor Prins täna toi- muva avamängu poole. „Loodan, et mängime kodus kaitses hästi ja näitame head tulemust.”

Vastaste kuulus peatreener Juande Ramos, kes võitis kahel järjestikusel hooajal Sevilla eesotsas Euroopa liiga eelkäi- ja UEFA Cupi ja on juhenda- nud karjääri jooksul teiste seas ka Madridi Reali ja Tottenhami Hotspuri, vastasseisu eel rusi- kaga vastu rindu ei tagunud. „Sellel tasemel kergeid mängu- e ole. Suhtume vastasseisu täie tõsidusega ja austame vastast, kes on oma riigi meister,” oli Ramos diplomaatiline.

Kuidas aga võrrelda Dnip- rot tšehhide Viktoria Plzeňiga, kes juuli lõpus ja augusti algu- ses Kaljut Meistrite liiga kol- mandas eelringis kahe män-

gu kokkuvõttes 10 : 2 võitis? „Nad ei ole rünnakutegevuses nii agressiivsed, ent nende üle- minekut kaitses rünnakule on hästi kiired ja nende tegutse- mine väljaku viimasel veeran- dil on hästi tehniline ja huvi- tav,” rääkis Prins. „Tehnikuid ja virtuoose on seal kõvasti.”

Mullu 32 parema hulgas

Ees ootab duell Brasiilia koon- dises kaheksa mängu pida- nud ründava poolkaitsja Giu- liano või tema rahvusaasla- sest ründaja Matheusega. Ega midagi lihtsamat ei kujuta ka Horvaatia koondise ründaja Nikola Kalinić või Ukraina uuema põlvkonna täht Jev- hen Konopljanka. Loomuli-

Dnipro peatreener Juande Ramos: „Austame vastast, kes on oma riigi meister.”

kult ei piirdu Dnipro tähtede- paraad nende nimedega, sinna jagub ka Tšehhi ning Gruusia koondislasi.

Eelmisel hooajal jõudis Dnipro Euroopa liigas 32 parema hulka, kus nende tee- konna lõpetas hiljem poolfi- naali jõudnud Basel. Alagru- pifaasis jäid seljataha aga selli- sed Euroopa suurklubid nagu hollandlaste PSV Eindhoven ja itaallaste Napoli. Peale sel- le rootslaste AIK.

Kalju ja Dnipro kohtumine A. Le Coq Arenal algab kell 20, kordusmäng peetakse Ukrai- nas nädala pärast. Paari võitja pääseb alagrupiturniirile, kao- taja jaoks on Euroopa seiklus selleks hooajaks läbi. ●

Kõrgharidus aitab pärast spordikarjääri pehmelt maanduda

Spordiseltsi Kalev tegevjuht Aleksander Tammert ütleb, et õpingud on sportlasele ainult kasuks, sest ka aju peab töötama.

Foto: Tiit Blaas

Analüüs

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Aet Süvari
aet@epl.ee

Eesti endised tippportlased soovivad noortel valmistuda hoolsa sporditegemise ajal ka tulevaseks tööks.

Spordiseltsi Kalev tegevjuht Aleksander Tammert saavutas säravaid võite ja heitis pikki kettakaari veel mitmel aastal pärast rahandusõpinguid USA-s Dallas Lõuna-Metodistlikus ülikoolis. Kuid samal ajal mõlgutas ta mõtteid, millega pärast spordikarjääri perele leiba teenida. „Nägin oma sporditee lõppu mitu aastat ette ja tasapisi valmistusin selleks,” ütleb Tammert. „Aga sellisel juhul, kui vigastus karjääri lõpetab ning sportlasel pole kõrgharidust ega ametioskust, võib tekkida peataolek.”

Tammert oskas ülikooliõpinguid, treeninguid ja taastumist tasakaalukalt siduda. Unarusse ei pidanud jääma ka tudengielu.

„Õppimine tuli sporditegemisele ainult kasuks,” tõdeb olümpiapronksi võitja. „Spordile maksimaalselt pühendudes tuleb aru saada, et igapä-

vase kehalise pingutamise kõrval peab ka ajule tööd andma. USA ülikoolides oli see hästi korraldatud, nii sportlase keha kui ka vaim said paraja koormuse.”

Maikuust saadik Eesti suusaliidu peasekretärina töötav olümpiapronksi võitja Jaak Mae seisis kaks aastat tagasi tippspordiga lõpparvet tehes valiku ees, kus rakendust leida. 1990. aastate alguses suusutamisele pühendudes otsustas ta õpingud Tallinna pedagoogilise instituudi kehakultuuriteaduskonnas pooleli jätta.

„Ei ole olnud lihtne elus kohta leida,” tunnistab Mae. „Pool aastat olin vaba mees, tuttavatega vesteldes otsisin uusi võimalusi. Lõpuks oli valikuid rohkem kui üks, aga otsustada polnud kerge. Kõrgharidust, üht tähtsat eeldust töö otsimisel, mul pole. Mõtlesin, kas mul on piisavalt oskusi ja kas see töö mind käima tõmbab.”

Vaja lähedaste tuge

Nüüd jätkab Mae Tartu avatud ülikooli Pärnu kolledži teisel kursusel spordikorralduse tudeerimist. Matemaatika teeb talle raskusi, polnud ta ju ligi 20 aastat koolis käinud. Aga eks valemid tuleb uuesti selgeks saada.

„Soovitan kõigile sportlastele: minge kindlasti õppima, kui see on spordiala nõudmisi ja iseärasusi arvestades võimalik,” ütleb Mae, kes mõne

kuu töötas Tartu ülikooli juurde asutatud ettevõttes Sports Gene OÜ ja on firmaga jäanud seotuks ka praegu.

Rohkem kui kaks kolmandikku elust spordile pühendanud Jüri Jaanson sõnul eeldab sporditegemise ajal n-ö teiseks eluks valmistumine sportlase meeskonna ja ülikooli koostöös.

„Põhiasi – 20-aastased andekad sportlased peavad oma tuleviku kujundamisse aktiivselt suhtuma,” kinnitab kaks olümpiahõbedat võitnud sõudja. „Praeguste kommunikatsioonivahendite toel pole miski võimatu.”

Tartu ülikoolis kehakultuuriõpingud pooleli jätnud Jaanson tõi eredaks eeskujuks endise rivaali, Saksamaal astina praktiseeriva kahekordse olümpiavõitja Thomas Lange, kellega koos valmistus 1992. aasta suvel Luzerni regatik.

„Mind üllatas tema elukorralduse ülim organiseeritus,” ütleb Jaanson. „Kodu, ülikool

ja treeningupaik asusid ühe ruutkilomeetri suurusel alal, Thomasel oli täielik meeskonna tugi treeninguiks ja arstiõpinguiks. Sellele vaatamata oli ta võtnud olümpia-aastaks akadeemilise puhkuse.”

Nii Tartu ülikooli Pärnu kolledžis majandust tudeeriv Jaanson kui ka Tammert peavad oluliseks, et spordiredelil kõrgemale pürgivad noored saaksid kõrghariduse omandamiseks või ameti õppimiseks tuge ja pädevat nõu nii vanematelt, treeneritelt kui ka spordiorganisatsioonidelt.

„Olümpiakomitee ja riigi tänuväärne tugi õppemaksu tasumisel on olemas,” lausub Jaanson. „Isegi kui edeneda õpinguis 10–15 ainepunkti semestris, hoiab see kontakti eluga ja loob tulevikuks garantiid. Põhiasi, et sportlane õpiks endale.”

Töökoht välismaalt

Endine jalgpallur Marek Lemsalu, kes töötab tegevjuhina Norra omanikele kuuluvast ettevõttes Malthus, muretses tuleviku pärast juba profiklubis kuuludes. „Need mõtted olid mul juba siis, kui Saksamaalt tagasi tuln,” meenutab

Lemsalu, kes kuulus aastatel 1996–1997 Saksamaa tugevuse teise liiga klubisse Mainz.

Sealt naastes mängis ta veel nii Norras kui ka Eestis, enne kui 2008. aastal jalgpallisaapad nurka tõstis. Välisklubid tagasid küll korraliku sissetuleku, kuid ikkagi oli selge, et peab olema suuteline elatist teenima ka millegi muu, kui jalgpalli mängimisega. „Saksast tulles proovisin pereärsid – kohvikupidamist, isegi pagari-tööstuse käivitamist. Aga kõik need asjad läksid koos masuga õhtule,” nendib Lemsalu.

Pool aastat õppis jalgpallur eraülikoolis Nord. Siis tuli aga Norra klubi pakkumine ja õppimine jäi katki. „Mängimist oli siis keeruline kooliga ühitada ja eks see ole tänagi raske. Au neile, kes seda suudavad,” ütleb Lemsalu. Tänu Norrast saadud kontaktidele sai ka tööpakkumise Malthuselt.

Eesti jalgpalliliit on kogenumaid ekskoondislasi kaasanud vutiliidu juhatusse, kuhu kuuluvad nii Lemsalu kui ka Mart Poom, samuti on paljud neist jalgpalliliidus töötanud või treenerina kätt proovinud.

„Endiste mängijate jaoks on ju lausa treeneriprogramm,” lausub Lemsalu. „See aga ei sobi kõigile, paljudel tekib ikka identiteedikriis – mida nüüd teha?” ●

Välismaalasedki on pärast tippporti oma eluga hädas

Andrus Värniku elusaatusel sarnanevaid kurbi lugusid spordisangaritest, kes on elu hammasrataste vahele sattunud, leiab ka mujalt. Endine Inglismaa jalgpallikoondise täht Paul Gascoigne on aastaid silma torganud nii purjutamise, laamendamise, naise peksmise, vaimse tervise murede kui ka rahaprobleemidega. Gascoigne on sisuliselt kodutu ja rahatu. Vaatamata sõltuvuskliinikute ravikuuridele pole ta joomisest vabanenud.

Alkoholi ja mänguruse küüsi langes ka USA korvpalliäss Allen Iverson, kes laskis mõne aastaga kasiinodes prassides tuulde kogu oma varanduse. Laostunud ekssportlane paistis samuti silma rusikakangelasena. Naine lahkus tema juurest koos lastega. Pärast lahutust öeldud kuulsat lauset „mul pole raha isegi juustuburgeri jaoks” tsiteerisid mõnuga kõik ajalehed.

Suusahüppaja Matti Nykäneni allakäigu lugu on sageli Soome meedial hambus. Neljakordse olümpiavõitja said samuti saatustlikuks joomine ja tuline temperament. Naise peksmise episoodi saab tema elu jooksul ehk rohkem kokku lugeda kui võidukaid hüppeid.

Jaak Mae
olümpiapronks

Polnud lihtne elus kohta leida. Kõrgharidust, üht eeldust töö otsimisel, mul pole.

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

COCA-COLA PLAZA JA LIBERO ESITLEVAD

BEEBIGA KINNO

29. AUGUST

SMURFID 2

SURMAV ARSENAL: LUUDE LINN

PÄEVAKAVA

NELJAPÄEVAL, 29. AUGUSTIL OLED OODATUD KOOS PISIPÖNNIGA COCA-COLA PLAZASSE „BEEBIGA KINNO“ JÄRJEKORDSELE ÜRITUSELE. LISAKS FILMI NAUTIMISELE PAKUME VÕIMALUST TUTVUDA ENNE SEANSI ALGUST ERINEVATE TOODETEGA. SEANSI AJAL ON SAALIS HELI VAIKSEM JA SAAL ON HÄMARALT VALGUSTATUD.

11:15- ESITLEJATE TOOTETUTVUSTUSED	12:15- FILM “SMURFID 2” 2D VENE KEELES (5.SAALIS)	PILET 3,50€
11:45- KÜSIMUSED LASTEARSTILE	12:15- FILM “SURMAV ARSENAL: LUUDE LINN” (6.SAALIS)	
	12:15- FILM “SMURFID 2” 2D EESTI KEELES (7.SAALIS)	

PILETID JUBA MÜÜGIL | TÄPSEM INFO MEIE KODULEHEL: WWW.FORUMCINEMAS.EE/EVENTS/BKTALLINN

TÄNA KINOS ARTIS:

KUNST ON KINOS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud

Päevade vaht

Iga 5. seanss TASUTA!

11:00

ROBINSON CRUSOE: PIRAATIDE PEALIK

13:20, 15:55

KON-TIKI

15:00 | 18:45 | 21:35

www.kinosoprusee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

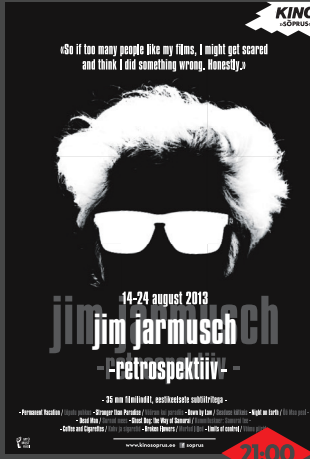
TÄNA KINOS SÕPRUS:

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

14-24 august 2013

jim jarmusch

“retrospektiiv”

21:00

22.08	Väärikad kinohommikud: Päevade vaht	11:00	Relv igas käes	14:05 19:55
	Lotte ja kuukivi saladus	11:15	Kon-Tiki	15:00 18:45 21:35
	Üheshingamine	12:50 17:30	Päevade vaht	17:35 21:05
	Robinson Crusoe: Piraatide pealik. Eesti keeles!	13:20 15:55	www.kino.ee Estonia pst. 9, Tallinn Solarise keskus Tel. 663 1380	

22.08

Searching for Sugar Man

Paradiis: Lootus

Jim Jarmuschi retrospektiiv: Võõram kui paradiis

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprusee

16:30

18:30

21:00

22. august 2013

EESTI EKSPRESS

SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Mis saab Postimehest? Mart Kadastik päästab elutööd koos kolme musketäri

Pereidüllil lõpp:

NELJA SOHI-LAPSE EMA LASI MEHE VIGASEKS PEKSTA

Tallinn ahmib *sushi*’t!

Tallinna Linnateatri sügis

Tallinna Linnateatri erileht ilmub 24. augustil Eesti Päevalehe vahel ●●● EestiPäevaleht

- Maailma teatri suurkuju Robert Lepage annab Tallinnas kaks etendust
- Intervjuu Elmo Nüganeniga
- Lavatagune teatridünastia - Villemsood

AARON TAYLOR-JOHNSON CHRISTOPHER MINTZ-PLASSE CHLOË GRACE MORETZ JIM CARREY

KICK-ASS2

UNIVERSAL PICTURES AND MARY FILMS PRESENT A MATTHEW VAUGHN PRODUCTION “KICK-ASS 2” AARON TAYLOR-JOHNSON CHRISTOPHER MINTZ-PLASSE CHLOË GRACE MORETZ AND JIM CARREY WRITTEN BY DEB PLORESOUDT-EDGERTON AND PRODUCED BY SAMMY SHELDON OFFERED BY HENRY JACKMAN MATTHEW VAUGHN EDITED BY EDIE HAMILTON COSTUME DESIGNER RUSSELL DE ROZARIO PRODUCTION DESIGNER TINA MAUGHN MUSIC BY MARK MILLAR JOHN S. ROMITA JR. STEPHEN MARKS EXECUTIVE PRODUCERS CLAUDIA VAUGHN PIERRE LAGRANGE THEODORE MORETZ PRODUCED BY MATTHEW VAUGHN ADAM BOHLING TARIQ PARK DAVID REID DIRECTED BY JEFF WADLOW

K14

MARV KINODES 23. AUGUSTIST

A UNIVERSAL RELEASE

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

LINNUD LÕHUVAD ELEKTRILIINE?

» Tänavu suvel on paljudes piirkondades erakordselt palju volukatkestusi, kuigi ilm on ilus. Elektrifirma peab süüdlaseks linde!

LOE VEEL:

» Majandusprofessor: Soomes töötavad eestlased ajavad kodumaal **TOIDU HINNA ÜLES**

» **EESTI ARBUUSID** on tänavu suured ja hästi küpsed

MoMo
KATUSEKINO

AUGUSTIS UUS MENÜÜ
Jaspani toit, otse südamest!

Carlsberg elisa

Katusekino sõbrad

PÖFF

KATUSE VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
FILMIPÄRL

HOMME
VÄRSKE FILM

Point Break
Kathryn Bigelow
1991/123min

Paradise: Love
Ulrich Seidl
2012/120min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE
f t

Seansside algus orienteeruvalt kell 22.00.

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid: **Eesti Ekspress**, **Eesti Päevaleht**, **UHO**, **Partners**, **viru**, **www.poff.ee**

TALLINNA LINNATEATER

TÕDE JA ÕIGUS. TEINE OSA

9., 10. septembril 18.00

Robert Lepage'i küllalistendus
KUU TAGUMINE KÜLG
1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõugust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Laen

• Laen kinnisvara tagatisel.
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29
Tln. 6486083 www.aolaenu.ee.
Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

• Müüa lõhutud küttepuid.
Tel 509 2933.

Töö

• Hiiumaa Haigla võtab tööle füsioterapeudi. Info tel 505 3486.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

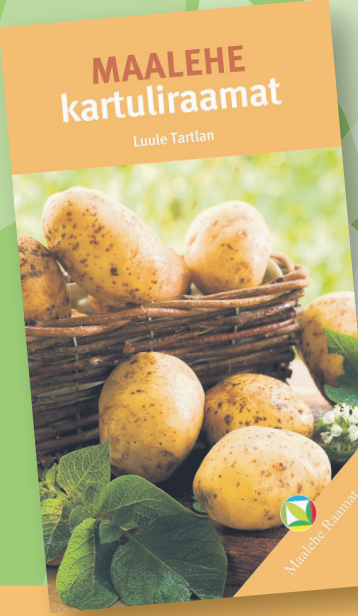
Avaldame siirast kaastunnet Liivo Bleile

EMA

kaotuse puhul

DSV Transport AS

Eesti Päevaleht

MAALEHE kartuliraamat

Luule Tartlan

Luule Tartlan
128 lk

Raamat püüab anda nõu ja näpunäiteid, kuidas tulemuslikult kartulit kasvatada ja tarbijate soovidele vastu tulla. Jagatakse juhiseid neile kasvatajale, kelle jaoks on sobiva sordi ja edukate kasvatusvõtete leidmine keeruline.

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Maalehe Raamat

Aeg annab, aeg võtab, aeg mälestused meile jätab

Mälestame kallist klassivenda

VALERI LAUGAT

TSIKi 1972.a lennu 11c klass

Mälestame head kolleegi

AET MAASIKUT

8.07.1941 – 20.08.2013

OÜ Vana Tallinn

Ärasaatmine
24. aug kl 10.30
Tallinna Krematooriumis

Avaldame sügavat kaastunnet Leiu Einbergile

EMA

surma puhul

Kolleegid
Finantsinspeksioonist

Mälestame ja avaldame kaastunnet Egle Tamlakile armsa

PISIPOJA

kaotuse puhul

Kolleegid Müügimeistrite ASist

Südamlik kaastunne Erkile lähedastega kalli

LEMBIT NOOLE

kaotuse puhul

Isamaa ja Res Publica Liit

Sügava kurbusega teatame, et lahkus meie kallis

ISMO - ENSIO SUVANEN

Mälestavad Mai, Prii, Mihkel

Avaldame siirast kaastunnet Merle Tõryrvoole

ISA

kaotuse puhul

PKC Eesti AS

Lahkunud on meie kallid abikaasa, isa ja vanaisa

MAIDO SIKK

23.05.1936 - 20.08.2013

Perekond

Ärasaatmine
27. aug kl 13 Pärnamäel

Vabariigi Presidendi Kantselei mälestab leinas Valgetähe teenetemärgi kavaleri

OLEV SUBBI

ja avaldame südamlikku kaastunnet lahkunu omastele

Lahkus Eesti rahva andekas poeg, taasiseseisvuse eest võitleja

OLEV SUBBI

Leinavad MTÜ Eesti vabaduse eest! liikmed

Aurealist

ÜLO PIHLAK

20.08.1940 – 14.08.2013

Mälestame 73. lennu (1958) vilistlast

Südamlik kaastunne vennale Ilmar Pihlakule, aurealistile, 69. lennu (1954) vilistlasele ja omastele

Ärasaatmine
laupäeval, 17. aug kl 10
Pärnamäe kabeli väikeses saalis

Tallinna Reaalkool
Reaalkooli Vilistlasesindus

Täname kõiki sugulasi, sõpru, tuttavaid, Noarootsi Gümnaasiumi ja Laulasmaa kooli õpilasi ja õpetajaid, kes meid meie kalli poja

RASMUS LEHTME

muldasängitamisel toetasid

Urmas vanematega

TELEVISION

ETV	KANAL 2	TV3
07.25 Maahaigla (Inglise 2007) 08.10 Aia elu: Supertoitudid II ja kaktuste lõikamine (ETV 2013) 08.25 Eesti mäng* 08.55 Holby City haigla: Ole oma soo-videga ettevaatlik (Inglise 2004) 09.55 Ajavaod: Järjepidevuse hoidjad II (ETV 2013) 10.20 Üks tegu: Töötegu (ETV 2009) 10.30 Ajalik ja ajatu (ETV 2012) 11.00 Väike maja preerias (USA 1979) 11.50 London – linna aegade tuultes, 1/2 (Inglise 2012)* 12.40 Hakkab jälle pihta (Eesti 2012)* 13.10 Kõõgikodanikud (Eesti 2013)* 13.40 Huvasti, seltsimehed!, 4/6: Ärkamine (1988) (Prantsuse/Saksa 2011)* 14.35 Aja puudutus Raadil* 15.30 3 hitti: Kodulaulud (ETV 2013) 15.40 Teeliste kirikud: Hiiumaa* 16.10 Holby City haigla (Inglise 2004)* 17.10 Reisile minuga: Seoul (Eesti 2012) 17.35 Minuscule (Prantsuse 2007) 17.40 Maahaigla (Inglise 2007)* 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Osoon (ETV 2012) 19.15 Illus maa: Aakre moositegijad 19.30 Ümber India ookeani koos Simon Reeve'iga, 6/6: Indoneesiast Austraaliasse (Inglise 2012) 20.30 Iga pink räägib loo, 11/12 (ETV 2012) 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.25 Sport 21.35 SUVEkultuur 21.45 Eesti mäng 22.15 Meeleto orkaan. Rolling Stones, 2/2 (Inglise 2012) 23.10 Kuidas ei tohiks elada, 5/6: Don hakkab terveks (Inglise 2009) 23.40 Waterloo Roodi kool* 00.30 SUVEkultuur* 00.46 ERR-i uudised	06.00 Punased roosid*, 576 06.45 Rosario*, 58 07.40 Kasskoer 08.05 Suvereporter* 09.10 Tuhat ja üks ööd*, 58 11.00 Kodus ja võõrsil, 5567 11.30 Küladetektiivid*, 103 12.30 Hearingas Veenuse ölal* 13.00 Kelgukoerad 14.00 Komissar Rex: Viimane matš 15.00 Punased roosid, 577 16.05 Küladetektiivid, 104 17.05 Rosario, 59 18.10 Tuhat ja üks ööd, 59 20.00 Suvereporter 21.00 Saladused 21.50 Romet ja Julia – Viimane! 22.50 Medaljon (Hongkong/USA 2003)	06.15 Gormiti 06.40 Winxid 07.05 Käsna-Kalle Kantpüks 07.30 Transformierid 07.55 Armastus võidab, 107* 08.55 Kirgede torm, 1702* 09.55 Vaprad ja ilusad, 6543* 10.20 Top Shop 10.35 Ment 2, 2: Usalduskriis 11.35 Seaduse nimel 1, 3: Komblus 12.35 Kõige naljakamad koduvideod 13.00 Suletud uste taga 3, 2: Ema päästab seksiaärist* 14.00 Kätemaksukontor 6, 10: Aardekütid – 3* 15.00 Vaprad ja ilusad, 6544 15.30 Lena, mu elu armastus, 167 16.30 Armastus võidab, 108 17.30 Kirgede torm, 1703 18.30 Võimalik vaid Venemaal 19.00 Seitsmesed suvedamas 20.00 Kätemaksukontor 6, 11: Näivuse seadus 1 21.00 Selgeltnägijate tuleproov 7, 3 22.00 Vaid Venemaal pluss 22.30 Kerge elu, 12 23.30 Puudutus 1, 10
	 00.40 Tiptund 2 (USA 2001) 02.10 Mereparatruki: Elussööt 02.55 Suvereporter* 03.45 Harry seadus*: Uurimine 04.25 Jahtunud jälg*: Harjamüüja 05.10 Kõmutüdruk: Eksbikaasad	 00.30 Californication 5, 12 01.10 Euroopa Pokkeriturnee 02.10 Päästjad 6, 2: Muutus 03.00 Kinominutid 03.30 Kerge elu, 12* 04.15 Võimalik vaid Venemaal* 04.40 Seitsmesed suvedamas 05.30 Lena, mu elu armastus, 167*

HOROSKOOP

JÄÄR Ürita suhetes teistega olla konkreetne ja täpne! Täna võivad kergesti tekkida arusaamatused ja möödarääkimised – eriti nendega, keda sa piisavalt ei tunne.

SÖNN Su tahe ja tegutsemisvalmi-
dus on tugevad, kuid puuduvad dip-
lomaatia ja soov kompromissideks.

KAKSIKUD Praegused sündmused või kohtumised on eriti olulised tuleviku seisukohast. Seega tasuks teha tulevikuplaane ning panna paika strateegia.

VÄHK Otsid erilist, rafineeritumat laadi meelelahutust. Galeriid ja muud kultuursed kohad peaksid sulle igati sobima.

LÕVI Planeetide seis võimendab
igati liiki romantilisi sündmusi.
Ent teeb ka laisaks ning paneb
unelema.

NEITS! Kui sul on selleks kalduvust, võid oma veidrustega liiale minna. Sulle meeldib demonstreerida oma kummalisi harjumusi välja näidata.

KAALUD Mõjud on asjalikud, aidates sul keskenduda tööle ja igapäevasele olmele. Parim päev näiteks tööriistade ostmiseks või mõne majapidamismasina parandamiseks.

SKORPION Soovid olla armastuse, kire ja imetluse objekt. Oled valmis võtma riske ja mängima ohtlikke mängu. Sinu riskikäitumine on praegu ülemäära suur, seetõttu võid end mingisse jamasse või skandaali mässida.

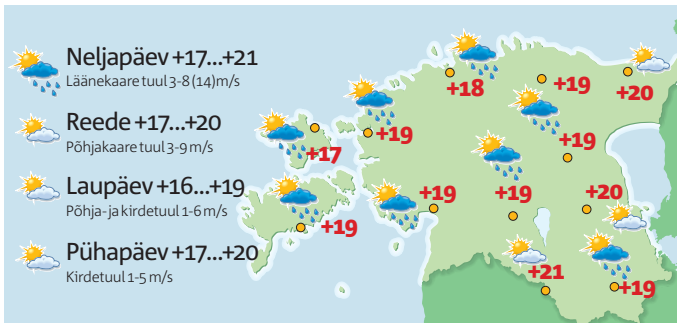
AMBUR Sa ei mõista inimesi, kes pikalt mõtlevad ja kaalutlevad. Sulle meeldiks praegu kohtuda kellegagi, kes suudaks sind kuidagi üllatada.

KALJUKITS Paljud asjad võivad praegu kulmineeruda. Mõni suhe või olukord võib saavutada sootuks uue mõõtme. Oled hinnatud eelkõige kui ekspert ja asjatundja.

VEEVALAJA Rutiin võib olla tappev, kuid just praegu on sul sellest ka hea võimalus vabaneda. Võimalik, et tuled mõne suurepärase loomingulise lahenduse peale.

KALAD Ühelt poolt on su võimalused suurepärased, kuid kahjuks kummitab ka valearvestuste oht. Partnerluses toob seis uusi ja erutavaid tuuli.

ILM

RISTSÕNA

	KARTMATUS	MEHENIMI	INDIA FLOSOFIA	ENDINE	GERMAANLASTE JUMAL	INIMESTE	APOSTEL	NAISENIMI	3.26
	NAITLEJA ... UUKIKVI	KOLONIAALRIIGI POHIOISA	POHLMOISTE ... KANTER	KIRJANIK JA LAVASTAJA	ESINEVISVALJAK	ASUSTATUD ALA MAAL	PASSIVE INFRARED SENSOR	MANNERG	VALGUS-AASTAT
KUBLIK				LILL		C NAABER		MAADLEJA	
EUROOPA PARLAMENT									
NÄITLEJA									
OMAPEAD									
SAMMASKODA									
RAADIUS									
NOOT									
ERAPOOLE, TU OSALEJA									
UURINGS-TOIMINGUL									
UNIFIED MANAGED ACCOUNT									
IDENTINE									
HOOG VIHMA									
EESKODA									
MIRAAKEL									
HAIGUS									
VÄIKE KEEDU-PIRUKAS									
PIANO									
KUNSTNIK-NAIVIST (1899-1984)									
VEERPALU									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDOODID

- Loomaaias seisavad ahvipuuri juures kaks asotsiaali. Nende poole pöördub isagorilla:
„Mida te, poisid, vahite, meil pole vabu puure.”
- Töölt tulnud mees küsib naiselt:
„Kallis, mis meil õhtusöögiks on?”
„Mitte midagi...”
„Eile ei olnud ka midagi!”
„Ma tegin kaheks päevaks.”
- Üks sõber räägib teisele:
„Räägitakse, et kassid ja dressuur kokku ei käi. See on jama! Minu kass dresseeris mu kahe päevaga välja.”
- Eesti–Brasíilia sõpruskohtumine jalgpallil Lilleküla staadionil. Teisel mänguminutil löövad brasiil-

lased esimese värava.

„Hurraa!” karjub keegi selges eesti keeles.

„Mida sa rõõmustad, lollpea!” sisistavad naabrid. „Me ju kaotame!”

„Ma rõõmustan selle üle, et meile löödi esimene värav teisel mänguminutil, mitte vastupidi!”

●● Restorani külastaja kutsub kelneri:

„Kelner! Kui see on tee, siis tooge mulle suhkrut. Aga kui see on supp, siis tooge soola!”

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed.
www.sudoku.com

3					7	1		4
7			5					
		9		3		5		
	9		6			2		
		1				4		
		6			3		9	
		4		1		9		
					4			5
5		8	9					7

Eelmise mängu lahendus

9	5	4	8	1	7	2	3	6
2	3	8	5	6	4	7	1	9
1	7	6	3	2	9	4	5	8
7	1	2	9	3	6	5	8	4
3	8	9	1	4	5	6	7	2
4	6	5	7	8	2	3	9	1
5	4	7	6	9	8	1	2	3
8	2	3	4	5	1	9	6	7
6	9	1	2	7	3	8	4	5

SUDOKU reeglid

● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3×3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3×3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

TEADUS

Tiit Kändler
teadustoimetaja

ARV

4 000 000

Suurbritannias tehti 2012. aastal loomadega 4,11 miljonit eksperimenti. Suundumus on kasvav, aastal 2011 oli selliseid eksperimente 8% vähem. Enim tõusis geenmuundatud ja mutantloomade kasutamine. Hiired moodustasid kõigist katseloomadest 76%. Loomkatsete kõrgaeg oli 1970. aastatel, mil katseloomade arv küündis kuue miljoni. Loomakaitsjate survele vastu võetud regulatsioonid vähendasid seda 1990. aastate lõpuks kolme miljoni. Nüüd on loomkatsed jälle tõusuteel. Allikas: Nature

SUHTLUSVÖRGUSTIK

Facebook on õnnetumate maailm

Hiljutine uuring näitas, et ehkki Facebook aitab inimestel kontakteeruda, ei tee see neid ilmingimata õnnelikumaks. Tegelikult ennustab Facebooki kasutamine kasutaja heaolutunde vähenemist, nagu näitab Michigani ülikooli sotsiaalsühholoogi Ethan Krossi ja tema kaastöötajate uuring, mis ilmus võrguajakirjas PLOS ONE. Mida rohkem inimene suhtlusvahendit kasutanud oli, seda halvemini ta end päeva lõpus tundis. Allikas: AlphaGalileo

UNI

Une ajal paistva valguse värvus võib mõjutada tuju

Hamstreid uurides jõudsid Ohio osariigi ülikooli neuroteaduste professor Randy Nelson ja tema kolleegid järeldusele, et kui valgustada loomakesi öösel sinise valgusega, on nad järgmisel päeval depressiivsemad kui pärast punase valguse paistel veedetud ööd. Kõige paremini tundsid end öö pimeduses veetnud hamstrid, sinise valguse mõjule lähenes valge valgus. Tulemus võib olla kehtiv ka öövahetuses töötavate inimeste puhul. Allikas: EurekAlert!

SOOVITUS

Looduse asja ajaja
Loodusesõber, august 2013
Loodusajakiri MTÜ, 64 lk

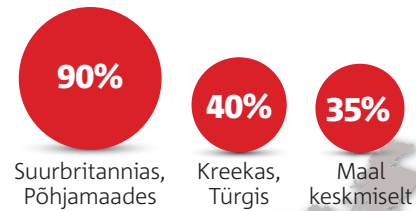
Värske Loodusesõber kummutab müüte looduse ohtudest ja räägib, mis tegelikult ohtlik on. Ajakirjas on pilte Tallinna Stroomi ranna loodusest. Tutvustatakse botaanik Taavi Tuulik. Õpetatakse, kuidas lambaid hundi eest kaitsa. Näidatakse merepildistaja nippe. Meenutatakse Kaika Lainet kui taimetarka. Reisitakse Istanbuli ajalukku kivistunud loodusesse. Külastatakse Aare Baumeriga hallitusseenemetsa.

Enamik inimestest värsket piima juua ei suuda

Piimasuhkrut laktoosi on lehmapiimas umbes 5%. Juust, või, hapupiim, jogurt ja kohupiim sisaldavad laktoosi umbes kümme korda vähem.

Seda taluvaid üle 8-aastaseid inimesi

Umbes 7000 aasta vanuse sõela tükike, mida kasutati juustu valmistamiseks.

7500 aastat tagasi

Üheainsa haruldase geenimutatsiooni tagajärjel tekib Kesk-Euroopas inimesel võime juua piima ka täiskasvanuna.

8000 aastat tagasi

Neoliitiline kultuur jõuab Balkanile.

8400 aastat tagasi

Neoliitiline kultuur levib Kreekasse.

11 000–10 000 aastat tagasi

Lähis-Idas areneb neoliitiline kultuur. Algab põllupidamine ja võimalik, et ka loomade kodustamine.

Allikas: Nature; graafika: Maret Müür

Piimarahva suur ränne

Piimakarja pidamine levis Lähis-Idast Euroopasse, kui algas kiviaja ehk neoliitiline revolutsioon küttimisest-korilusest põllumajandusele.

Geenirike vallandas Euroopas piimaajastu

Kui muistsete eurooplaste seas poleks tekkinud üht erilist geeniriket, siis oleks maailma ajalugu kulgenud hoopis teisiti.

See väike geenirike ehk geneetiline mutatsioon tegi lehmad eriti tähtsaks, kuna aitas inimesel hakata seedima värsket piima. See läbi muutus karjakasvatamine tulusamaks ning ellu jäi üha rohkem inimesi.

Ühest viljaka Kesk-Poola kiviaja leiupaigast avastati nelja aastakümne eest kummalisi potikilde. Need olid väikseid auke täis, nagu oleks punaka savinõu külgedest enne potiks põletamist kõrred läbi pistetud. Potikillud seisis laos, kuni 2011. aastal uuris Bristol ülikooli geokeemik Melanie Roffe-Salque, milliseid toidujäätke võiks nende küljest leida. Ta avastas piimarasvu ja see tõestas, et iidset põllumehed kasutasid savinõud, et eraldada tahket piimarasva vedelast vadakust. Sel aastal ajakirjas Nature avaldatud artiklis tõestas Salque, et tegu on vanima juustu valmistamiseks kasutatud eseme kildudega.

Viimasel ajal on Euroopa piimanduse ajaloo kohta avastatud palju uut. Üks 2009. aastal alanud ja 3,3 miljoni eurose mahuga arheoloog, keemi-

kuid ja geneetikuid hõlmanud projekt on ilmekalt näidanud, kuidas piimatooted on kujundanud Euroopa inimasustust.

Veel viimase jääaja taandudes, 11 000 aasta eest oli lehmapiim täiskasvanud inimese jaoks mürk. Erinevalt lastest ei suutnud täiskasvanu keha toota ensüümi laktaasi, mis lagundaks piimasuhkrut laktoosi. Laktaasi tootev geen lihtsalt lülitus täiskasvanutel välja.

Kui Lähis-Idas hakkas põllundus asendama küttimist ja korilust, õppisid karjakasvata-

me toota laktaasi ja juua piima kogu elu vältel.

Võib-olla aitas just kõnealune geenirike kaasa sellele, et lõunast pärit karjakasvatajad ujutasid suhteliselt kiiresti üle kogu Euroopa ja tõrjusid siin tuhandeid aastaid elanud kütid-korilased põhja poole.

Eriline mutatsioon

Piimasuhkrut lõhustada aitav mutatsioon eristab tänaseni eurooplasi muude mandrite rahvastest. Journal of International Diary avaldatud andmetel suudab keskmiselt ainult 35% üle 7–8-aastasest inimestest seedida laktoosi. Ülejäänutele pole piim küll tappev, kuid kõhulahtisus on garanteeritud.

Enamiku piimasuhkrut taluvate inimeste esivanemad on pärit Euroopast. Siin toimus ajalooline mutatsioon – üksainus DNA laktaasi geeni lähedases piirkonnas asuv nukleotiid tsütoosiin asendus tümiiniga. Laktoositalujaid elab laiguti ka Lääne-Aafrikas, Lähis-Idas

Jääaja taandudes, 11 000 aasta eest oli piim täiskasvanule peaaegu mürk.

jad, kuidas vähendada piimatoodetes laktoosi kogust talutava tasemeni. Selleks tuli piima hapendada, valmistada juustu või jogurtit. Mõni tuhat aastat hiljem tuli neile appi üle Euroopa kiiresti levinud geneetiline mutatsioon, mis andis inimesele või-

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee
Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välis uudised 680 4455, Ärileht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500.
EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

9 771406 886000 ISSN 1406-8869